

29
30
31
32
33
34
35

1671.

28^{a, b, c}. Simon, Johann Georgius: Jura patrinorum.
3 Exempt. 1671: 1678.

29^{a, b, c, d}. Simon, Joh. Georg: De jurebus obstetricum,
4 Exempt. 1671, 1678: 1740.

30. Stranchius, Johann, Collegii Juridici decanus: ad lectio-
nem cursoriam Ephraimi Wagneri invitat.

31. Stranchius, Johann: Collegii Juridici... Decanus:
ad lectionem cursoriam Jacobo Vogleri invitat.

32. Stranchius, Johann, Collegii Juridici... Decanus:
ad dissertationem inang. Johanne Corbi Naevii invitat.

33. Stranchius, Johann, Collegii Juridici... Decanus:
ad disputationem inang. Johanne Schilperi invitat.

34. Stranchius, Johann, Collegii Juridici... Decanus:
ad disputationem inang. Philippi Antonii Bessi invitat.

35^{a, b}. Stranchius, Johann: Dissertationum aedilicium prior,
quae est de reprobatoria actione.

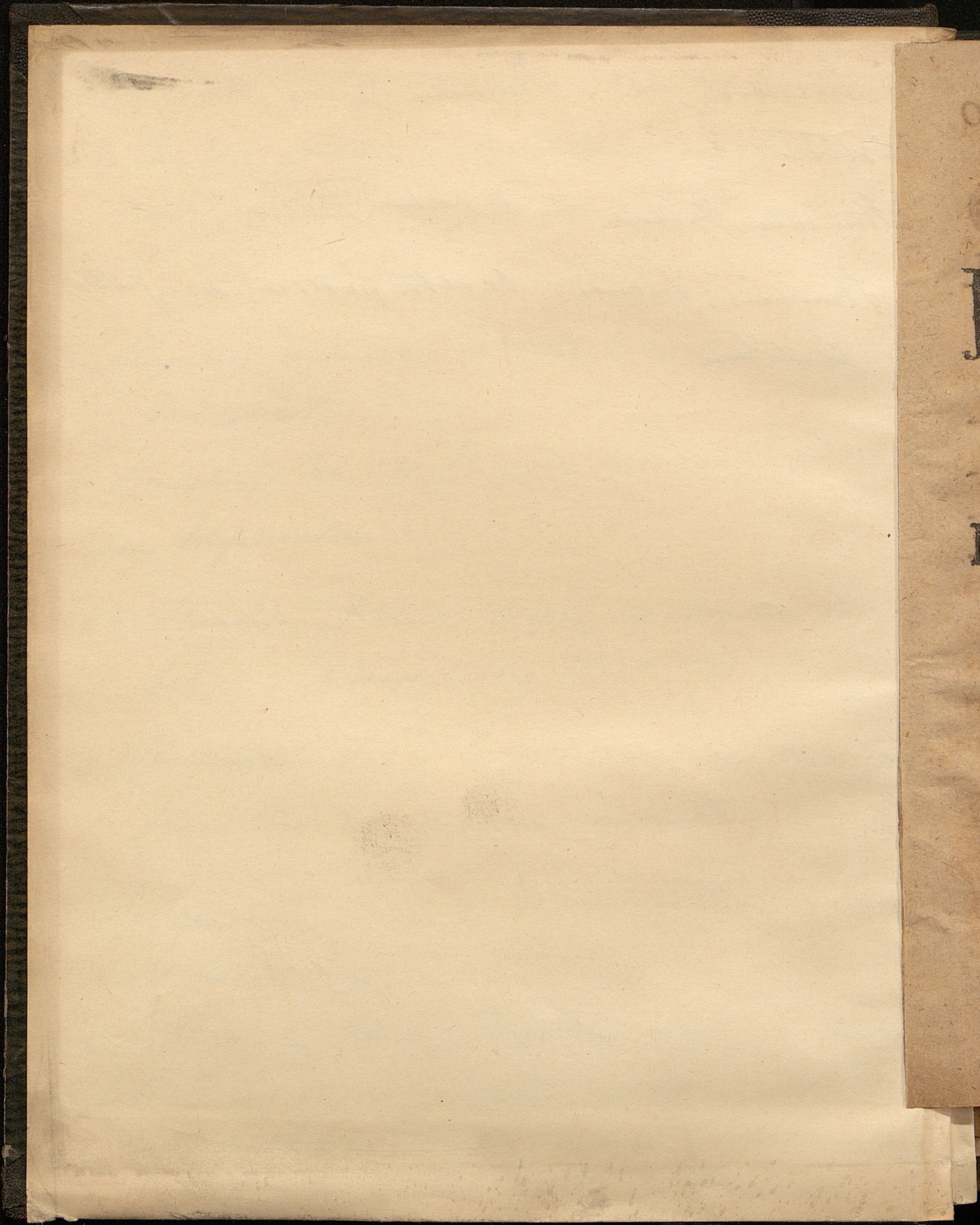
1671

36. Strauchius, Johannes: Dissertationum aediliciarum postea
vix, continens reliquas duas actiones, aestimatoriam
... et in factum. 43
44
45.
37. Strauchius, Johannes: Prodictio de eo, quod certo loco
dari oportet.
38. Strauchius, Joh.: De modo appellandi ad eam
rem Imperialem.
- 39^{a, b, c} Strauchius, Johannes: De appignorationibus Imperialis
libris. 3 Sept. 1715, 1742° 1743.
40. Strauchius, Jo.: De austregis sive privilegiatis
saeri Rom. Imp. procerum instantiis.
- 41^{a, b} Strauchius, Johannes: De jure maritorum in uxores
usque uxoris.
- 42^{a, b} Strauchius, Johannes: Disputatio publica ad Tit. XLVIII
libri II Cod. de personis incertis constitutionem deperditam.
2 Sept. 1671, et semel edita 1714. cum brevis de vita Strauchii
narratione auctore Laurentio Andreae Hamburgero.

43. Struchius, Joh. : Praesentibus imperii periodum
te. instit.

44 Struchius, Johannes : De hostenditiis.

45. Struchius, Johannes : De actis publicis sine judr.
et aliis

1671, 44 XII

Q. D. B. U.

27

DISSERTATIO JURIDICA,
DE
HOSTENDITIIS,

QUAM
Consensu Incluti Jctorum Ordinis
In Celeberrimâ ad Salam Academia

PRÆSIDE

foce J

DN. JOHANNES STRAUCHIO,
Magni Nominis Jcto. Serenissimorum
Saxoniae Ducum, nec non Celsissimi Principis DN. FER-
DINANDI ALBERTI, Ducis BRUNSVICENSIS ET LÜNEBURGENSIS. &c. Con-
siliario Eminentissimo, Codicis. Novellarum, itemque Juris Publici
& Feudalis P.P. famigeratissimo, Facultatis Juridicæ Seniore Veneran-
do, Ejusque ut & supremi Ducum Saxoniae Judicii & Scabinatus
Assessore gravissimo, ac p. t. DECANO splendidissimo.

*DN. DOCTORE & PATRONO SUO
singulariter devenerando & suspiciendo.*

Ad diem Maji. A. cl. l. c. LXXI.

Publicæ Eruditorum Disquisitioni submitiendo defensum ibi

JOHANNES REGULUS VILLINGERUS,
ULMENSIS. AUCTOR.

JENAE, CHARACTERE WERTHERIANO.

VIRIS

Perquam Magnificis, Præ-Nobilissimis, Amplissimis, Excellentissimis & Consultissimis, in Inclytâ & Liberâ Sacri Rom. Imperii Republicâ

ARGENTORATENSI.

DN. MARCO OTTONI U. J. D.
& Liberæ Reip. Arg. ad Negocium Pacificationis Os-
nabrugensis Ex-Legato Magnifico, Ejusdemq; in Majori Senatu
Consiliario Primario, aliorumq; Imperii Statuum Consulto Gravis-
simo, Domino Patrono & Mecænati suo Maximo.

DN. JOHANNI HENRICO BOE-
CLERO. S. C. M. & Elect. Mogunt. Consiliario Emi-
nentissimo. Com. Pal. Cæs. & in Acad. Argentoratensi Historiar.
Professori longè Celeberrimo, Doctori & Promotori suo Optumo.

ET

ULMENSI.

DN. PHILIPPO ANDREÆ FRÖLI-
CHIO. J. U. D. Lib. Reipublicæ Ulmensis, aliorumq;
Imperii, Ordinum Consiliario Meritissimo, Judiciorum Prætori
nec non Gymnasii ibidem Directori Spectatissimo, Domino
suo Cognato Honoratissimo.

DN. JOHANNI GEORGIO REGU-
LO VILLINGERO, M. D. & Inclytæ Reipublicæ
Ulmensis, aliorumq; Imperii Statuum Consiliario Medico Ordi-
nario, nec non Gymnasii ibidem Scholarchæ Spectabilissimo, Domino
Parenti, filiali amore & Obsequio piè prosequendo & prospiciendo.

Hanc Dissertationem Juridicam

*debitæ suæ gratitudinis & Observantiæ declarandæ
causâ offerre & consecrare voluit debuit*

JOHANNES REGULUS VILLINGERUS.

Ulmensis. AUCTOR.

V I R I

Magnifici, Pra-Nobilissimi, Amplissimi, Excellentissimi & Consultissimi,

Domini & Patroni Observandissimi.

Quoties Reverendam Vestram Praesentiam quam paucos ante annos coram uti frui mihi licuit, nunc oculis mentis intueor, toties certe me felicem praedico, quod Tantos Viros, Doctores & Fautores nactus sum, ex quorum Conversatione indies incrementa Virtutis & Doctrinae uberrima sumere potui, atque etiam, quod spero, revera sumsi, in tantum, ut quod de Frontone Cornelio Agellius de se & suis Coetaneis dicere solebat. *Lib. 19. c. 2. p. m. 469. p. med.*

Quoties Eum (Frontonem Cornelium) vidimus loquentem, & audivimus, nunquam factum est, quin rediremus cultiores ferè doctioresq.

Id Ego jure optimo de VOBIS ingenuè profiteri & possum & debeam. Quoties enim VOS vidi, loquentesque audiavi nunquam factum est, quin redirem cultior doctiorque. Nec aliter fieri potuit! Senum enim munus est Consilio & *Hom. d. 11. verbis βελῆ καὶ μήθοισι.* alios juvare. Quod munus Vestrum Vos o VIRI, quorum Unusquisque Vestrum VIR est

πεπνυμένα μήδεα εἰδώς

Cordata Consilia sciens

Hom. l. 1. 11.

Strenuè observastis, in tantum enim studia mea Consilio Vestro & Verbis adjuvastis & promovistis ut paucis dici nequeat. *od. β. v. 38.* Undè, quoties hæc talia tantaque Beneficia mecum reputo, toties etiam Unumquemque Vestrum his verbis tacitè me increpantem audio.

Qui prior de te Benè meritus sum, debes invicem benè mereri. Herod. Hælicar. l. 1. p. m. 16.
Quâ in crepatione excitatus me ipsum statim ita compello. *ἰφείλω γὰρ σε ἀμείβεσθαι χρηστοῖσι.*

pro beneficiis gratiam referre debeo.

Hom. 1λ. E. Quapropter sine morâ in hæc verba prorumpo :

vers. 235. p.

εγω ἢ κέ τοι εἰδέω χάριν ἡματα πάντα

m. 432.

ego autem tibi (VOBIS) habeo gratiam dies omnes.

Hom. 1λ. Ψ. Et :

σοι ἢ θεοὶ πάντων ἀντὶ χάριν μενοεικέα δοῖεν.

vers. 651.

Tibi (VOBIS) a. Dii pro his gratiam plurimam referant.

Verùm enim verò ne Hæc mea Gratia, quam VOBIS me debere publicè profiteor, nudis verbis constare videatur, Ecce! ipso Opere gratam mentem meam ostendere gestio: Offero itaque VOBIS hoc levidense chartaceum munuscu-

Plut. apbo-

lum, summè rogitans, velitis æqui boniq;, illud consulere nec

pbe. p. 172. B.

tenuitatem Ejus aspernari, *cùm Munus non usu seu precio rei ob-*

Briffon. l. 1. late,

sed studio dantis sit metiendum, Teste Plutarcho. Imitatus

de regn pers. p. m. 26.

enim Sinætam Persam, qui cùm nihil melius haberet, aquam

Alian. l. 1. & VOS

hoc tenue munusculum serenâ fronte fitis accepturi,

var. bist. c. 32. p. 19.

exactissimumque Vestrum Judicium de eodem laturo, quod

mihî longè erit gratissimum quemadmodum enim Hæctori

Priami Judicium instar Trophæi fuit, & ap. *Nævium* notissi-

imum illum versiculum expresit:

Letus sum me laudari abs te, pater laudato viro

Ita & mihî Vestrum Judicium instar Trophæi erit, dictumque

versiculum paululùm inflectere licebit.

Letus sum me laudari à Vobis PATRONI laudatissimis Viris.

Sed desino & tumultuariam Epistolam Voto claudio, Deum

supplex Veneror, VOS, Reip. vestræ Literarumque firmissima

præsidia quàm diutissimè Salvos servet atque incolumes.

Valete & porrò commendatum Vobis habete.

VVVV. NNNN.

dicatissimum

VILLINGERUM.

I. N. D. N. J. C.

§. I.

DE Hostenditiis non ni-

si unico Juris feudalis loco, *libro scil.*
2. F. 40. §. 2 mentio occurrit, quam
rem sub disputationis acumen voca-
turus, ante omnia in veram ac genui-
nam Vocis significationem paulò ac-
curatius inquirendum esse duxi; eo-

que magis quod à nullo hactenus, quod sciam, Feudista-
rum rectè sit exposita; non enim cum exteris in *Hosteli-*
tium aut *Hostelitas* corrumpenda est, neque cum *Heris-*
litio confundenda, cui vocabulo sui proprii sunt nata-
les:

§. II. Dicuntur E. Hostenditiæ, quasi Hosten-
diente, ab Hoste vel Ooste vocabulo merè Teutonico,
quod notat Servitium in Exercitu, vel pecuniam qua il-
lud redimitur, eadem compositione, quâ *Frohndienst/*
Herrendienst/Reitterdienst/docente FREHERO *in comm.*
ad Imp. Karoli III. dicti Crassi Constitutionem de Expeditio-
ne Romanorum p. m. 25. & 26.

§. III. Antiquas enim Germanorum LL. si inspi-
cimus, deprehendemus, vocem Hoste, Hostis, idem no-
tare ac exercitus aut expeditio: Goldast. *in glossar. quod*
premisit Tom. III. Recess & Constitut. Hostis. exercitus.
ost. hoste. hueste. Ita in Lege Longobardorum *lib. 2.*
tit. 18. L. 5. Si res tradiderit & in hoste profectus fuerit.

A

Et

Et L. 4. verba: *in hostem vadere* mox in eadem Lege describuntur per verba: *Expeditionem facere.*

§. IV. Eadem significatio occurrit in Lege Salicâ. tit. 32. §. 6. verbo. *Scutum projecisset in hoste* & tit. 66. verbo. *Si quis hominem in hoste occiderit*: In Lege Bavariarum tit. 2. c. 4. Ripuariorum. tit. 63. & 65. Saxonum. tit. 5. c. 1. & passim.

§. V. Et hanc FREHERI Originationem confirmant quoque aliquot Textus Feudales, in quibus vocabulum Hostis, pro Exercitu, castris & militia sumitur. e. g. I. F. 7. dicitur: *Tunc enim possunt devestiri, nisi fecerint hostem Roma,* & I. F. 20. *Si insimul steterint, vel in hostem Regis acquisierint,* i. e. in Exercitu & Comitatu Imp. Romam profecti sint.

§. VI. Unde refellitur Loccenii Originatio, ubi FREHERI *ἑτυμολογία* cum laudat, addit: *Dostendienst.* quasi *aus* vel *us dem Dienst.* Verum si priscis Germanis ex *Host* vel *Dest* & *dienst* vocabulum est compositum, utique *hosten* non est compositum ex præpositione *us* & articulo *dem.* Ut argutatur Loccenius.

§. VII. Atque sic satis ni fallor, investigatâ *ἑτυμολογία*, accedimus ad ipsam *πραγματολογία*, describentes *Hostenditias* ex 2. F. 40. §. *similiter.* hunc in modum.

§. VIII. *Hostenditiæ* dicuntur Adjutorium, quod faciunt Dominis Romam cum Rege in hostem (exercitum) pergentibus Vasalli. Simile *Scutagio* Britannorum, quod est servitium scuti in bello ferendi, domini juvandi causâ. Nam sub scuto reliqua omnia arma militaria comprehendebantur, ut tradit *Matthæus Cragius tractatu feudali* in Scotiâ & Angliâ obtinente lib. 1. diegesi. XI. ubi addit, hoc *scutagium* servitiis militaribus accenseri, quando publicæ expeditiones ad reprimendos hostes

stes sive rebelles in ordinem redigendos, fiant: Quod si quis Scutifer in eâ expeditione abfuisse, taxatus est ad certam quantitatem domino feudi appendendam; Unde nos describimus ita: Hostenditiæ sunt Operæ Vasalli, Imperatori debitæ, ad comitandum Eum in Expeditionem iturum.

§. IX. Causa Efficiens est Jus ad rem, quod ex Contractu feudali oritur Seniori in Vasallum, quippe quem, ratione rei in feudum concessæ, obligatum habet ad fidem præstandam. *II. F. 3. fin. 6. 7. 23. fin.*

§. X. Competit igitur hoc Jus in personam Vasalli, non ratione conditionis seu status personæ, sed quatenus Vasallus habet Feudum, sub obligatione ad fidem concessum. *MOLIN. in Consuet. Paris. tit. 1. §. 1. quæst. 5. num. 45.*

§. XI. Unde facile apparet, Domino Feudi, quatenus tali, Jus Superioritatis in Vasallum non competere; aliud enim est esse Vasallum, aliud esse subditum alicujus. *CARPZOV. l. 4. resp. 70. n. 24.* Non enim sequitur, inquit *Matth. de Afflict.* Ego sum Vasallus. Ergo sum subditus. *add. II. F. 5. verb. si deo.* Inde etiam est, quod dicitur in pacificatione Osnabrugensi: Von der blossen Lehns/ oder Uffter/Lehns Qualität/ sie kommen von Königreich Böhmen/ oder Chur Fürsten und Ständen des H. Römischen Reichs/ oder anders woher/ entstehet die Gerechtigkeit zu reformieren nicht &c. Idem etiam innuit *Illustris SEKENDORFFIUS p. 3. c. 3. Tit. 4.* Und ist sonst eben kein Regal/ oder hohes Landes Obrigkeitliches Stück/ daß einer einem andern ein Stück Guts/ oder gewisse Einkommen und Gerechtigkeiten zu Lehen verleihet: Sintemahl viel geistliche und weltliche Persohnen/ die keine hohe Obrigkeiten sind/ dergleichen

den Lehneute/ und offte höhere/ als Sie selbst sind/
haben/ bringet auch ins gemein die Lehn-Herrschaft
keiner Unterthanen Pflicht mit sich/ wenn der Lehn-
Herr nicht zugleich Lands Fürst ist. Denique differt
omnino Juramentum Fidelitatis à Juramento subjectionis.
Germ. Huldigung / Lands-Huldigung / Erb-
Huldigung/ Erb-Pflicht. Quod subditi præstant suis
superioribus: Illud ratione Rei in feudum datæ; hoc
ratione personæ, quæ in societate civili quoad personam
& res, est Imperanti subjecta, præstatur. *vid. ROSENTHAL.*
c. II. concl. 34. BESOLD. thes. pract. voc. Huldigung. & voc.
Lehmann. Lehnspflicht.

§. XII. Hoc Ergo Jus ad rem non subjectionem
Vasalli, sed saltem fidei præstationem importat, FIDES ete-
nim de Essentia Feudi est. *II. F. 5. c. in epistola. de form. fidel.*
2. F. 6. & c. est & alia. de nov. form. fidel. II. F. 7. c. dominus.
§. Curia. de mil. vas. II. F. 22. Dicitur etiam Fidelitas. *II. F. 3.*
quæ dupliciter in jure feudali accipitur. I. pro Fide, quæ
vel juramento, vel sine eo promittitur. *II. F. 5. II. F. 6. &*
II. F. 7. II. pro ipso juramento fidelitatis. *ut in c. utrum*
autem quid preced. deb. II. F. 4. II. F. 24. Et hoc quia ad
naturam Feudi tantum pertinet aliquando Vasallo re-
mitti potest. *II. F. 3. II. F. 24. c. 1.* nihilominus tamen ad
omnia ea, quæ aliàs juramento, à Vasallo præstando,
continentur, ipse est obligatus. *II. F. 47. in fin. SCHRADER.*
part. 2. c. 2. num. 27. & c. 4. num. 14. ROSENTHAL. c. 2. c. 60. &
c. 66. Non enim omnis promissio Fidei, sed modus so-
lum promittendi fidem per juramentum est remissus. *d.*
II. F. 3. fin.

§. XIII. Fides autem ipsa remitti nequit, nec feu-
dum eò pacto constitui potest, ut pro eo Fides præstari
non

non debeat, II. F. 5. 6. 7. II. F. 22. Vid. CUJAC. in *præfat. feud. in fin.* ZAS. p. III. n. 34. BORCH. c. 7. p. I. n. 37. MOZZ. de *subst. feud. n. 1. & 20.* MENOCH. *cons. I. num. 29. & cons. 65. n. 45. vol. I.*

§. XIV. Quærent autem hic Dd. An ejusmodi pactio pro non adjecta habeatur ita, ut feudum nihilominus consistat, & fides debeatur: an verò hoc pactum totum vitiet actum, ita, ut nec aliud quoddam jus constitutum censeatur? Pro non adjecto pactum haberi, posset videri statuendum esse. *arg. l. 14. π. de precar. l. 1. §. 45. & 46. depositi. l. 14. junct. l. 70. pro socio. l. 14. §. 2. comm. div.* Totum verò actum vitari tradit BOCERUS *tract. de subst. feud. c. 1. n. 19.* hanc afferens rationem. *qui enim, dicit, aliquid negotium, quod solum contrahere voluit, inutiliter agit, omisâ scilicet ejus substantiâ, is non modò idem illud negotium frustra & inutiliter tractat, sed & nullum aliud negotium conficere, in eo ipso censetur. sec. text. l. 1. §. 4. de const. pec. l. 1. §. 2. π. de V. O.*

§. XV. Verùm enim verò ad Quæstionem hanc rectè decidendam, in genere notanda venit distinctio pactorum circa Essentialia adjectorum.

Vel enim illa planè sunt contra jura, & manifestam continent iniquitatem, & hæc non valent, sed habentur pro non adjectis. *vid. l. 27. §. 3. de pact. l. 29. §. 2. pro Soc.* Exempli gratia. Si in precario aut deposito convenerit, ut non nisi post certum tempus repetatur. *l. 14. π. de precar. l. 1. §. 45. & 46. depositi.* Vel pacta de substantialibus Juri non contrariantur, & tunc sunt aut præter aut contra Essentialiam: Illa Contractum vel Jus alterant, non tamen efficiunt, ut alius planè Contractus vel Jus constituatur.

vid. l. 24. l. 26. §. 1. π. depos. Atque eò spectant pacta feudo adjecta, quibus vel plus vel minus, quàm utile dominium, Vasallo conceditur: Hæc verò quæ sunt contra Essentiam, ita transformant jus vel Contractum, ut alius planè Contractus vel Jus inducatur. *vid. l. 80. §. ult. π. de contrah. empt. l. 46. locat. l. 22. de præscr. verb. §. ult. Inst. de mand. verb. in aliam formam negotii cadere §. 2. in fin. Inst. quib. mod. re contrah. Oblig. l. 5. §. ult. pro Soc.* Atque huc etiam pertinet pactum, quo Obligatio ad fidem ei, cui conceditur dominium utile, remittitur; quippe cum eò ipsa formalis ratio feudi tollatur. Non igitur pro non adjecto habetur, quia non est contra jura, utile dominium alteri contractu quodam, absque obligatione ad fidem præstandam concedere: Et feudum quidem non constituitur, sed aliud quoddam jus, sive alia quædam utilis dominii species oritur. *arg. dd. text. ROSENTHAL. l. c. 2. concl. 57.* Ratio insuper ex BOCERO relata non obstat; distinguendum enim est; aut constat quod partes noluerint inire alium Contractum, quàm illum, quem expresserunt, nec ex alio velint esse obligati, & tunc non observatis iis, quæ ad illum Contractum requiruntur, vitatur omnimodo actus, quo de casu est *alleg. l. 1. §. 4. π. de constit. pec. & l. 1. §. 2. π. de V. O.*

Aut verò constat, quod contrahentes velint esse omninò obligati; quando videlicet Contractum partes quidem celebrant, sed per expressum pactum ejus essentiam alterant vel transformant; & totus actus non vitatur, sed propter voluntatem expressam paciscentium aliud negotii genus oritur, ut modò diximus. *vid. Magn. Dn. D. STRUVE. S. F. c. 2. aph. 6. fin. SCHRADER. p. 2. c. 2. n. 34. & seqq.*

§. XVI.

§. XVI. In quò verò FIDES illa, ad quam Vasallus se obligat, consistat, traditur. *II. F. 6.* & patet quoque ex formulâ juramenti propositâ. *II. F. 7.* cujusmodi etiam hodiè adhiberi solet. V. SCHNEIDEVVIN. *epit. feud. p. 5. c. 1.* SCHULZ. *c. 9. n. 35.* WERN. ab EHRENB. *tract. de fæder. c. 1.* BOCER. *d. tr. c. 4. num. 20.*

§. XVII. Et quidem in genere Eadem consistere videtur in Reverentiâ Domino à Vasallo exhibenda; Taciturnitate, & Utilitate Domini. V. VULTEJ. *de feud. lib. 1. c. 5.* WESENBEC. *c. 9. n. 10.* HART. HARTM. *lib. 2. de feud. observ. 30.* CURT. JUN. *p. 4. n. 1.*

§. XVIII. Ad Reverentiam Vasallum meritò obligat collatum Beneficium. *arg. l. 25. §. 2. π. de petit. hered. de quâ videantur. texx. II. F. 22. vers. curia autem. & II. F. 25. vers. quomodo enim.* ex quibus & aliis patet, Vasallum ita se gerere debere, uti erga illos faciendum est, quorum persona sancta & honesta videri debet. *l. 9. π. de obseq. parent. & patron. prestand.* SCHRADER. *part. 6. c. 6. num. 101. & p. 10. sect. 5. n. 127.* SCHNEIDEVVIN. *p. 5. num. 115. seqq.*

§. XIX. Non igitur criminis alicujus Dominum Vasallus accusare potest. *II. F. 33. §. item similiter. 24. §. item si delator.* Excipitur à Dd. crimen perduellionis & læsæ Majestatis, de quibus criminibus dominum à vasallo rectè accusari volunt. MATTH. *de Afflict. d. II. F. 24. §. item si delator. n. 13.* SCHENCK. BARO. *ibid.* RITTERSH. *lib. 2. c. 1. quest. 8.* LUDVVELL. *arg. Nov. 115. c. 1. §. 3. in Synops. Feudal. cap. 14. p. 364.* SONSBEC. *p. 12. num. 48.* Nec actionem famosam aut exceptionem adversus Eum intentare. *arg. c. e. est & alia. de nov. form. fidel. II. F. 7. l. 10. §. 12. π. de in jus voc. l. 1. c. 1. de dol. l. 2. & l. 5. π. de obseq. par. & patron. prestand. l. 4. C. eod.* Hinc nec interdicto unde

vi adversus dominum vasallum experiri posse Dd. tradunt. *arg. l. 1. §. 43. π. de vi & vi arm. II. F. 22. verb. salvâ reverentiâ.* Vid. ALVAROTT. *ad d. c. 22. p. 2. n. 9.* ZAS. *p. II. n. 23.* Dn. RITTERSH. *lib. 2. c. 1. quest. 7.* HUNN. *c. 13. p. 355.* ubi ad contraria respondet. LUDVVELL. *Synops. Feud. c. 14. p. 365.* Diff. VULT. I. *F. c. 11. n. 27.* ROSENTHAL. *c. 10. concl. 23. n. 3.* BORCH. *c. 9. n. 18.* tamen prior Opinio & communior est & verior per textum *in c. dominus. d. II. F. 22.*

§. XX. Quæri insuper hic solet, an propter reverentiam hanc Domino debitam, Vasallus sine venia dominum in jus vocare queat?

Quâ de re variæ sunt Dd. Opiniones, ut videre est *ep. ALCIAT. ad L. 1. C. de in jus. voc. VULTEJ. lib. 1. de feud. c. X. n. 32.* Dn. RITTERSH. *d. c. 1. quest. 14. & 15.* NIELL. *D. de feud. 10. th. 4. B.*

§. XXI. Sunt enim qui *Negant. arg. l. 13. & 14. π. de in jus voc. & l. 2. d. tit.* Quos interest ZAS. *epit. feud. p. 7. n. 47.* OLDENDORP. *class. 1. act. 4.* HART. HARTM. *in Observ. pract. tit. de feud. Obs. 44. in addit.* Ubi Præjudicium Camerae Imperialis in Negativam sententiam allegat. SICHARD. *consil. feud. 8. quest. 1.* ubi itidem pro Negativa aliquando Tubingenses consuluisse perhibet.

§. XXII. Sunt etiam qui *Affirmant. cum Gloss. ad d. c. dominus II. F. 22.* ibique ALVAROTT. *n. 8.* BALD. *n. 24.* JUL. CLARUS. *d. c. feudum. FACH. 10. contr. 89.* CANTIUNC. *consil. 2. n. 7.* & complures alii relati à CAMILLO BORELLO. *in sum. decis. tit. 45. n. 730.* MTNSINGER. *4. observ. 92. in fine.* GAIL. *de pignor. c. 15. n. 4.* ROSENTHAL. *5. Feud. 69. lit. h. &* BORCH. *c. 10. de feud. num. 38.* Qui posteriores unò ore confitentur, quotidie in Camera Imperiali Affirmativam observari.

§. XXIII.

§. XXIII. Verùm enim verò, licet Affirmativa ve-
rior esse videatur, eò etiam quia propudiosa in Jus voca-
tio , quâ olim antagonistam ubicunq̃e deprehensum
propriâ authoritate prehendere, & invitum obtortò col-
lo ad prætorem trahere actori licebat, hodiè sublata est,
adeoque cessante ratione impetrandæ veniæ, cessat dis-
positio. V. B. CARPZOV. *ad p. I. C. 2. n. 26.* Nihilominus ta-
men modeste ac reverenter adhuc Citatio impetranda e-
rit. vid. ROSENTHAL. *vol. conclus. 33.* SCHNEIDEVVIN. *epit.*
feud. part. 5. n. 119. CLAR. *c. feudum. quest. 25.* MTNSINGER. *4.*
Observ. 92. CARPZOV. *p. I. c. 2. defin. 26.* Magnific. Dn.
STRUV. *S. F. cap. XI. aphorism. III. & S. I. C. Exercit. 5.*
thes. 9.

§. XXIV. Porrò Honor domino debitus exigit,
ne Vasallus testimonium dicat adversus dominum. *II. F.*
33. §. similiter. arg. l. 4. n. de Testibus. l. 12. C. eod. Neque in
criminali causâ, neque in Civili modicâ. *d. tex. II. F. 33. §.*
similiter. & §. seq. In civili verò non modicâ seu magna
testari contra dominum impunè ipsi licet. Quamvis non-
nulli sint, qui cum CUJACIO & GOTHOFREDO hunc Tex-
tum variis modis corrigant, & dictam particulam modi-
câ , modò huc & illuc transponant: Nobis tamen res
clara esse videtur; cùm Ratio prioris sit hæc; quod in
criminali quidem causâ non liceat, propter grave quod
inde sustinet dominus dispendium. *II. F. 24. c. item si dela-*
tor. Liceat verò in Civili, quod istiusmodi grave dis-
pendium in eâ cessit, adeoque meritò justa causa adver-
sarii testimonio vasalli adjuvetur; In causâ autem mo-
dicâ cùm non multùm proffit adversario testimonium va-
salli, & tamen istâ causâ molestus sit adversarius domi-
no, ipsique negotium faceffat, jura feudalia in tali causâ,

B

vasal-

vasallum testimonium perhibere noluerint. Vid. ROSEN-
THAL. & alleg. c. 10. concl. 23. n. 25. Dn. D. STRUVE. S. F. c. 11. th.
3. n. 3. BOCER. tract. de jur. & comm. senior. c. 2. n. 4. Vel etiam
hæc Ratio esse potest, quod in causâ Civili modicâ testi-
monium contra dominum dicere prohibetur: Quia sc.
contra eum vasallus provocatur cui Obsequium debet:
Ergò non adeò promptus debet assurgere, nisi Justitiæ
favor præponderet; & causæ magnitudo eum excuset,
tanquam necessitate ad hoc coactus fuerit. Vid.
MOESTERTIUS. D. F. VI. thes. 9. in fin. conf. SONS-
BEC. p. 12. n. 68. STEPH. GRATIANUS. 3. discept. for. 597.
num. 1.

§. XXV. Ceterùm hanc Testimonii prohibitio-
nem tam in causâ Civili quam Criminali, Dd. ita expli-
cant & limitant; Eam scil. procedere in causis non feu-
dalibus; quoniam in causâ feudali super investituræ ne-
gotio etiam contra dominum rectè testimonium fert
vasallus. ZAS. pag. 10. num. 49. SETZ. D. feud. 9. thes. 8.
lit. C. Deinde si non sponte, sed coactus Testimonium di-
xerit. Hoc enim casu eum excusari Dd. tradunt. GLOSS. in
d. c. prima autem. c. 2. vers. item si delator. II. F. 24. & d. c. sci-
endum. §. similiter. 11. F. 33. Si enim vasallus ad testimoni-
um contra dominum vocatus resistat, & nihilominus à
Judice vel Magistratu cogatur, tunc absque periculo te-
stimonium perhibere potest. Docente ALVAROTT. MATTH.
de Afflictis. in d. text. FRANC. CURT. part. tract. feud. 4. caus.
priv. 32. n. 7. Cùm nulla ipsi Culpa imputari possit. ZAS. d. p.
10. n. 49. VULTEJ. lib. I. c. 11. n. 42. JACOB de S. GEORG. verb. di-
ctiq. vasalli promiserunt. num: 25. MOZZ. ex quib. caus.
feud. amitt. num. 32. atque se in facti contingentia ali-
quoties vidisse servari, testatur BORCH. c. 8. n. 128.

§. XXVI.

§. XXVI. Ex Eadem præterea Obligatione ad Re-
verentiam fluit, quod non possit exigere à domino vasallus
juramentum calumniæ. *11. F. c. 33. in quibus.* Idque sive va-
sallus juramentum fidelitatis præstiterit, sive non Nam
quod nonnulli posteriori hoc casu tam dominum, quam
vasallum de calumniâ jurare oportere volunt, GLOSS. *in*
d. c. in quibus. ibid. ALVAROT. & SCHENCK. BARO. *ad d. c. d.*
HARTM. d. obs. 45. BORCH. *c. 10. n. 40.* & alii, recipiendum
non videtur, tum quia *text. in d. c. sciendum. c. 1.* indistinctè
loquitur, tum etiam quod ratio propter quam juramen-
tum Calumniæ remittatur, non tantum sit juramentum fi-
delitatis semel præstitum; Sed etiam, & quidem præcipuè
mutua Reverentia & Fides, quam sine juramento quoq;
sibi invicem debent dominus & vasallus, *c. in epistola. in fin.*
de form. fidel. 2. F. 6 VULTEJ. *lib. 2. de feud. c. 3. n. 8.* ROSENT. *d. c.*
12. concl. 13. n. 58. SETZ. *disp. feud. ult. sh. 16. lit. A.* Neque etiam
distinguendum puto inter juramentum calumniæ anti-
quum sive speciale, quod præstari solet ab eo, qui alteri
jusjurandum in judicio defert; & novum seu generale,
quod à Justiniano introductum, initio Litis ab utràque
parte præstandum est. *l. 2. C. de jurejur. propter calumn. ita,*
ut cum HOTTOMANNO & CUJACIO Textum de priori ac-
cipiamus. *l. 16. π. de jurejur.* de posteriori verò negemus.
l. 34. §. 4. π. eod. Hanc enim Legem *34. §. 4.* quod attinet,
correctione aliquâ eam indigere cum CUJACIO *9. Obs. 37.*
existimamus, ita ut legendum, æquè patrono atque pa-
rentibus remittitur: quam lectionem præter *l. 3. c. 5. π. qui*
satisd. cog. confirmant libri Basilicorum, in quos *d. .* §ita
translatus: *Οἰπάγων πρῶτῳ ὅμνισ τὸν πρὸ συνοφαντίας, ἐὰν*
ἀπαντηθῆ, ὃν ἔκ ὅμνισ πατρὸς, ἢ πατρῶων. *Lib. 22. tit. 5. l. 34. edit.*
Fabrott. tom. 3. fol. 138. ubi etiam in Scholiis *lit. K. fol. 162.*
B 2. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. addi-

additur Ratio : οἱ ἀνίοντες τὸν συκοφαντικὸν ὄρκον ὁμοίως ἢ καὶ οἱ πατέρες εἰδέποτε ὀμνήσαν, ὅτι ἢ ἔχθ' ἀυχεῖς ὑποψίας δόπο-
φυγῆν. ἢ γὰρ ὅτι πᾶς εἰσὶ συκοφάνται. Atque hæc Ea ipsa videtur
esse Ratio, quod Dd. communiter Textum generaliter in-
telligunt, ut nullum omninò juramentum calumniæ do-
minus & Vasallus unquam præstare cogantur. Gloss *in d.c.*
sciendum §. 1. *ibiq.* ANDR. de ISERN. n. 8. BALD. n. 1. & 2. ALVA-
ROTT. n. 1 & alii. Nisi fortè ultrò quis ad jusjurandū se ob-
tulerit, quo tamen casu alteri parti necessitas præstandi
non imponitur : cum suo quidem juri quilibet renuncia-
re possit, sed adversario jus quæsitum auferri nequeat.
BALD. ALVAROT. PRÆPOS. & SCHENCK. BARO. *ad d.c. sciendum.*
c. in quibus. ROSENTHAL. *d. concl.* 13. n. 48. WURMSER. *lib. 1. tit.*
14. Obs. 7.

§. XXVII. Ceterum dicta Reverentia Vasalli erga
Dominum requirit etiam, ut Vasallus, casu eveniente,
renovationem investituræ justo tempore à Domino pe-
tat. *II. F. 40. II. F. 24. pr. 1. F. 22.* eò quod petitio Investituræ
sit signum devotionis ac Reverentiæ, quam Vasallus Do-
mino suo exhibere debeat. *arg. c. prima autem pr. que fuit*
prin. causa. benef. amitt. II. F. 24. ibique Feudistæ commu-
niter. teste BORCH. *c. 7. n. 30.* CURT. JUN. *p. 4. n. 45.* MOZZ. *de*
subst. ant. n. 4. SCHNEIDEVVIN. *p. 5. n. 4.* Est autem hæc Reno-
vatio nil aliud, quàm confirmatio & quasi redintegratio
Investituræ de feudo primitus factæ. *c. investitura. pr. ibiq.*
Gloss. 2. F. 3. VULTEJ. *l. F. c. 7. n. 96. seq.* MENOCH. *consil. 66. n.*
28. & 40. vol. 1. Feudistæ communiter. *in c. 1. quid præced.*
deb. BALD. *in c. 1. de prohib. feud. alien. per Lothar. & in auth.*
hoc jus porrectum C. de SS. Eccl. Hæc enim nihil novi juris
addit, sed id, quod invenit, confirmat SCHENCK. BARO. *in c.*
1. n. 1. quid præced. deb. SCHRADER. *p. 6. c. 3. n. 29. seq.* Unde
perhibent renovari debere feudum per investituram sub
eâ-

eâdem formâ & pacto, quo prima Investitura facta fuit. BARTOLUS *in l. quod dicitur. n. 9. π. de impens. in ren. dot. fact.* BALDUS *in l. 1. quest. 15. π. de R. D. quomodo investituram esse renovandam* judicavit Camera Imperialis. 23. Januarii. An. 1544. adeoque in feudo renovato repetitas censerî omnes qualitates investituræ primæ. BALD. *in l. unica. n. 31. C. quando non petent. part. ALEX. conf. 30. n. 6. vol. 1. & conf. 107. vol. 4.* Toties verò hæc Investituræ Renovatio est petenda, quoties persona vel Domini vel Vasalli mutata est, puta, alterutro vel utroque mortuo. *c. 1. pr. ubi IERN. BALD. ALVAROTT. & AFFLICT. quo tempore miles. JACOB. de S. GEORG. in invest. verb. dictiq. vasalli. n. 2. CURT. JUN. p. 4. n. 54. ZAS. p. 10. n. 16. SCHRADER. p. 6. c. 1. n. 1. ROSENTHAL. c. 6. concl. 30.* A quibus autem Eadem petatur, vel etiam qui petere Eandem debeant, prolixè nos docent Feudistæ *ad c. investitura. c. 1. per quos fiat investitura. II. F. 3. 2. F. 26. & 2. F. 77. conf. LUDVVELL. Synops. Feud. §. 11. p. 289. & imprimis Ejus Tract. de Renov. Investit. cap. 10. VULTEJ. lib. 1. c. 7. n. 134.* quæ omnia & singula hæc dissertatione complecti nequimus, cum brevitatis nobis pro Lege sit.

§. XXVIII. Illud autem adhuc Observationem aliquam mereri videtur quod hæc Investituræ Renovatio peti debeat intra annum & diem. *d. c. prima autem. pr. 2. F. 24. d. c. Imperialis. §. fin. 2. F. 52. & d. c. Imperialem. in fin. pr. 2. F. 55. ARDIZ. in summ. feud. c. 42. & 72. CURT. JUN. de feud. p. 4. n. 24. DUAR. de feud. c. 14. n. 2. WESEMBEC. conf. 148. n. 12. seqq. PARIS. conf. 101. n. 31. vol. 1. FORCATUL. de feud. c. 4. pr. COLER. decis. 83. n. 1. FERRAR. 3. coll. 6.* Neque hîc obstat. *c. sancimus. pr. quo temp. mil. invest. pet. 1. F. 22.* In quo annus & mensis requiri videtur. Hinc diversæ Dd. opiniones hæc de re. Alii enim cum HOTTOM. & CUJACIO textum corrigendum, & pro voce *mensis*, diem legendum esse existimant: Alii

Speciale quid esse, adeoque solis *militibus favore militiae* indultum autumant, quos inter est LUDVVELL. *Synops. feud. c. 2, p. 294.* MINSINGER. *d. cent. 5. Observ. 9.* ROSENTHAL. *c. 6. concl. 30. n. 7.* Alii denique cum VULTEIO & STRUVIO afferunt, jure quidem *annum & diem* definitum fuisse, juxta textus allegatos; non tamen ita strictè observatum in judiciis, sed si Vasallus post lapsum *anni & diei* venisset, intra spacium 29. dierum moram commissam, celeri quâdam satisfactione pro purgatâ habitam fuisse. *per d. c. 1. quo temp. miles.* quod innuere videtur particula ULTRA. *d. c. 1.* Adeoque diem in jure feudali, non naturaliter, sed civiliter accipiendum esse, ita ut non unus dies, sed aliquot dies ultra annum intelligantur, author est SIER. REUSNERUS. *colleg. feud. disp. 4. th. 19.* & FINCKTELH. *disp. 7. contr. 16.* Quot autem dies indulti sint moribus Longobardorum, exprimitur *d. 2. F. 22.* ubi anno mensis adjicitur. Et hæc Explicatio confirmatur Jure Saxonico: quò itidem formulâ *annus & dies, Jahr und Tag/* non denotatur annus & unicus dies, sed plures dies ultra annum, nimirum sex septimanæ cum tribus diebus. *Land R. lib. 1. art. 28. Gloss.* Et quoad hanc ipsam Renovationem Investituræ annus & dies explicatur per sex septimanas. *Lehn R. c. 22. & 25.* Atque hæc Sententia, ut benignior, recipi omninò mereatur.

§. XXVIII. Dicta Vasalli erga Dominum Reverentia quoque requirit, ut Instrumentum Investituræ, & sic titulum possessionis suæ edat. *Gloss. in §. Imperialem. §. illud quoq. 2. F. 55.* HARTM. PISTOR. *p. 2. quest. 46.* NICOL. INTRIGL. *de feud. art. 84. fin. cent. 2.* pro justificandâ scil. possessione feudali: Ita enim germanicè dicunt: *Lehns-Justification.* Atque huc pertinet usurpata hæc in re Clausula: *Die vorigen Nutzzeddel in originali, dem hiesigen*

gen Tangelen; Gebrauch Gemäß mit zur Stelle bringen. Non tantum autem in iudicio, sed etiam extra iudicium petenti domino vasallus Instrumenta Investituræ edere tenetur. *arg. l. Titius heres. ubi Alberic. π. de act. empt. ISERN. in c. 1. § illud quoq. de prohib. feud. alien. per Frieder. BORCH. c. 8. n. 117. JASON. in pralud. feud. n. 51. WESEMBEC. d. consil. 195. n. 164. seqq.* Atque hæc de Reverentiâ dicta sufficiant.

§. XXIX. De Taciturnitate res est expedita quod Vasallus non possit pandere secreta domini sui. *Gloss. in c. de formâ. 32. quæst. fin. & regulare id esse respondit DECIANUS conf. 27. n. 23. vol. 1. Adeò, ut vasallus revelans secreta, id est, dicta vel facta Domini sui, feudum amittat. per text. in c. 1. quib. mod. feud. amitt. BALD. in c. 1. verb. credentia. de pac. Const. & in l. nullum. C. de Testibus. JASON. consil. 87 & 89. CRAVET. conf. 224. n. 6 CEPOL. consil. 39. n. 29* quam rem valdè esse periculofam, dicit WESEMBEC. *de feud. c. 15. n. 6.* ideoque monet tria desiderari, ut ex hæc causâ feudum amittatur. 1. Ut Vasallus id fecerit scienter & dolo malo. *d. c. 1. quib. mod. feud. amitt.* 2. Ut id fecerit animo afficiendi dominum damno. *d. loco Gloss. & AFFLICT. in c. 1. quib. mod. feud. am. SCHRADER. 9 feud. 3. n. 1. PACIAN. 2. de probat. 40 n. 15. 310. ut reverâ damnum inde sit secutum. ZASUS p. 10. n. 34. seqq. SONSBEK. p. II n. 62. MOZZ. ex quib. causis. feud. in n. 35.* Quod postremum tamen non semper requiritur, cum nonnunquam feudo privari possit vasallus, si modò eò animò revelavit, ut domino noceret. *GIGAS. de crim. Les. Majest. quæst. 21. n. 8. BORCHOLT c. 8. n. 127.* Controversia autem Vasallo si eâ de re incidat, ipse probare debet malitiosè à se secreta non esse revelata, *ALVAROT. in c. 1. quib. mod. feud. am. LAS. p. 10. n. 35. CURT. JUN. de feud. part. 4. conf. 37. n. 76. fin. SCHRADER. 9. feud. 9. n. 44. 50. seqq. & part. 9. sect. n. 12.*

12. n. 34. BARDELL. i. conf. 101. n. 57. seqq. ROLL. à VALLE. conf. 1. n. 89. vol. 3. Sed probè hîc notandum, quod scribit HEIGIUS 2. quæst. 40. n. 48. nimirum si vasallus convincatur secretum domini revelasse, ipse autem contendat, se id non malâ mente & animò fecisse, eundem jurare debere, se id eo animo non fecisse, ut domino noceret: Atque hoc etiam affirmat JACOB. de S. GEORG. in verb. dictiq; vasalli promis. comm. fel. n. 28. Sed SCHRADERUS. sup. cit. loco. contrarium tenet, atque vasallum hîc casu ad jurandum admitti non debere asserit; Cujus Sententia verior & conscientia tutior esse omninò videtur.

§. XXX. Ad utilitatem denique & Incolumitatem Domini promovendam, quòvis loco ac tempore Vasallus omninò est adstrictus; Commodum autem domini promovet, & damnum Eiusdem avertit in genere quidem ita se gerendo, ne vel omittendo vel committendo obsit 1. Vitæ & corporis INCOLUMITATI & SECURITATI. 2. Bonorum TUTÆ, FACILI & POSSIBILI conservacioni aut acquisitioni; aliive UTILITATI; & HONORI domini. 2. F. 5. 6. 7. Vid. ANDR. KOHL. de serv. feud. l. 4. n. 1. seqq.

§. XXXI. In specie verò Utilitatem domini promovet Vasallus per Servitia feudalia: sive vasallitica, & militaria. *Lehen oder Ritterdienste. 2. F. 23. fin. & 2. F. 55. c. firmiter. conf. 1. F. 5. pr. 19. 20. 21. 2. F. 12. 21. 26. §. beneficium.* Est enim de Naturâ feudi, ut vasallus domino suo eò nomine servitia præstet. *per. c. 1. §. firmiter. de prohib. feud. alien. BORCH. in c. 1. n. 29. ARDIZ. rubr. 33. MOLIN. in consuetud. Parisiens. de feud. tit. 1. n. 52. & 53.* Non verò de Essentiâ feudi est: quia feudum etiam ita concedi potest, ut nulla omninò à Vasallo præstentur servitia. *arg. c. significavit. 41. X. de testib. & attestat.* Quod feudum Francum sive liberum appellant BALD. in pralud. feud. n. 53. ALVAROT. in præloq.

loq. divis. 2. ZAS. p. ult. n. 36. SCHRADER. p. 8. c. 2. n. 32. CURT. tr. feud. p. 1. quest. 8. n. 27. ARUM. D. F. 1. th. 38. DEC. cons. 193. n. 4. adeoque salvâ feudi essentiâ pactò fieri potest ut servitia vasallo planè remittantur. ISER. in c. 1. II. quib. caus. MOZZ. de accident. feud. n. 31. ANDR KOHL. de servit. feud. p. 1. n. 5. 6. 7. seqq. MENOCH. cons. 1. n. 31. Jam verò quæ formæ sunt, ea ex pactis immutari nequeunt: Servitia igitur non de substantiâ, sed saltem de feudi natura esse ex dictis constat. Neq; etiam hic obstat. c. 1. in quib. caus. feud. amitt. ex. F. 23. ubi servitiorum expressa in descriptione fit mentio: quoniam ad ea respexit Feudista, quæ ex naturâ feudi insunt, etiamsi nihil de iis dictum vel actum fuerit. ISERN. ad d. c. 1. Obertus. n. 9. SCHENCK. num. 3.

§. XXXII. Consistunt autem illa servitia, in Operâ, quâ tam belli quàm pacis tempore, consilio atque auxilio, domini vita, corpus, honorque defenditur, territorium aliave bona ac jura conservantur atque augentur: Quæ opera regulariter est militaris, & equis armisque præstatur: unde vocari consuevit, *Ritterdienst. vid. 1. F. 5. pr. 19. 20. 21. 22. F. 12. 21. 26. §. beneficium.* Eaque secundum communem feudi naturam est indeterminata, sed moderatè à domino exigenda, & cujusque loci consuetudo, ut & quantitas feudi attendenda est *ROSENTHAL. c. 8. concl. 4. n. 3. GAIL. 2. obs. 62.* Undè plerumque recurri solet ad schedulas lustratorias. *Muster oder Forirzettel.* Ut quot equis delectu factò quis comparuerit, tot servire obligatus esse præsumatur. *KNICHEN. de pact. vest. p. 2. c. 5. n. 19. de jur. terr. c. 3. n. 366.* Quandoque verò in Investituris hæc Opera determinata reperitur. v. gr. ut vasallus uno, duobus tribusve equis sit præsto, daß er das Lehn / mit einem / zwey oder drey Ritter Pferden bediene. *JACOB. de S. GEORG. tract. de feud. verb. & promisc. HEIG. 1. quest. 18. n. 12.*

14. BOGER. c. 4. n. 30. Vel etiam si exigua sunt feuda, ut ratione duorum vel plurium feudorum unus alatur & mittatur cum milite equus : **Daß das Lehn ein halb Ritter Pferd oder weniger halte.** KOHL. *de serv. feud.* p. 4. n. 95. ANTON. *disp. feud.* 7. th. 3. lit. C.

§. XXX. Præstanda autem domino est à Vasallo hæc Opera militaris, quando Eadem indiget, Dominum autem Eâ indigere, cum facti sit, quod divinare citra denunciationem Vasalli nequeant, sequitur, istiusmodi operam omninò prius Vasallis intimandam ab iisdemque specialiter petendam esse. *arg. pr. nostri textus. verb. in petend. hostendit. Et c. secundi Constitutionis Karolin.* his verbis: *Annus cum sex hebdomatibus ad preparationem nobiscum euntium pro induciis detur, & per totum taliter regnum fidelibus nostris indicetur.* Vasallus etenim non nisi requisitus ad serviendum sese sistere tenetur. 2. F. 26. §. licet. F. 28. §. ad hoc. 2. F. 37. in fin. conf. ZAS p. 7. n. 27. BORCH. c. 1. n. 24. Et ad servitia præstanda, quando iis opus. 1. F. 21. interpellatio sive Indictio omninò est necessaria. *dict. 2. F. 26. §. licet. & 55. c. firmiter.* Quæ olim scripto aut voce præconis fiebat & illa Latinitate dicebatur Bannus, multa autem emanentis Heribannus vocabatur; Et indicebatur in duorum hominum sive comparium præsentia: uti nos docet vetustus quidam Auctor *de Beneficiis. c. 9. Et textus aliquis feudalis. lib. 2. F. tit. 54. de Allodiis* ita conceptus: *Si de vocatione legitimâ à Domino suo convinci per compares suos poterit, feudum perdat; & dominus in suos usus illud habeat redigendi liberam facultatem.* Ceterum de jure communi feudali talis interpellatio sive Indictio vel generalis est, quæ fit per solam certiorationem, ad hoc ut parati sint Vasalli; vel specialis. 2. F. 7. quæ fit periculo appropinquante, quando locus simul indicatur lustrationis, ubi

ubi comparandum sit: Prioris Exemplum exhibent hæ
Litteræ Evocatoria, quas adhuc adjicere haud superva-
caneum esse duximus; quarumque subjecta Copia ita so-
nat: Von Gottes Gnaden/ Johann Philipp/ Herz-
zog zu Sachsen ꝛc. Lieben getreue/ weil sich die Ge-
fahr im Heil. Römischen Reiche / von Tage zu Tage
besorglicher anläst/ in deme allerhand gefährliche mo-
tus und Kriegs Empörungen sich hin und wieder er-
eignen/ also/ daß wir unümbgänglich verursacht und
bewogen werden/ (ohngeachtet wir mit niemanden
in ungutem zu thun) unsere Sachen in gute Acht zu
nehmen / und auff Mittel und Wege zu gedencen/
wie wir und unsere Lande und Leuthe so viel möglich
vor unbilllichem und unverschuldetem Gewalt / ver-
mittelst des Allmächtigen genädiger Verlenhunge ge-
sichert seyn und bleiben möchten; als begehren wir
vor uns und die Hochgebohrne Fürsten / unsere
freundliche geliebte Brüdere und Gevattern Herren
N. N. &c. Ihr wollet Euch / vermöge euer Pflicht/
mit den Pferden und Knechten/ mit welchen uns/ und
genanten unsern geliebten Brüdern / auch unsern
freundlichen lieben Vettern/ Fürstl. W. Linien. Ihr
zu dienen schuldig/ also und der Gestalt gefast machen;
Daß ihr auff ferner unser Zuschreiben an dem Orte/
dahin wir Euch erfordern möchten / bey Tage und
Nacht ohne Aussenbleiben erscheinet/ und Euch hier-
an nichts als Gottes Gewalt/ verhindern lasset. NB.
Im Fall Ihr aber durch Leibes Ungelegenheit da-
von abgehalten würdet/ nichts desto weniger eine sol-
che Persohn / damit wir zu frieden seyn können an
euere Statt samt zugehörigen Pferden und Knech-
ten ohnfehlbar schicket/ und solches nicht anders hal-

tet. Daran geschicht unsere zuverlässige gänzliche und
gefällige Meinung. Datum N. am 24. Martii. Anno.
1626.

§. XXXIV. Quando itaque hunc in modum petita
prius ac requisita fuit hæc opera, tunc omninò quoq; à Va-
fallo Domino erit præstanda, & quidē juxta Indigentiam
Ejus tam belli quàm pacis tempore cum sc. in periculo est
constitutus. 2. F. 7. & 26. §. licet. 28. vers. adhuc. maximè autē
cùm guerrā facit. 2. F. 28. pr. c. domino. modò causa justa &
rationabilis sit; tunc enim vasallus dominum tam in de-
fendendo quàm offendendo omninò adjuvare tenetur.
2. F. 7. c. est & alia. vers. etsi scivero. ZAS. p. 7. n. 27. BORCH. c. 7.
n. 45. Idem dicendum si causa dubia sit. c. domino. 2. F. 28.
quoniam determinatio istius dubii ad vasallum non per-
tinet, sed debet obsequi domino suo, cujus persona, ipsi
sancta & honesta videri debet. arg. l. 9. π. de obseq. par. &
patr. præstand. BALD. ad d. c. domino. Sin verò causa notoriè
& evidenter sit injusta vasallus domino auxilium præsta-
re non tenetur. c. 1. vers. etsi scivero. de nov. for. fidel. ZAS. p.
7. n. 28. BORCH. c. 7. n. 44. MENOCH. consil. 281. n. 32. vol. 3. Si
tamen dominus, etiam injustè bellum gerens, in magno
periculo constituatur, defendere ipsum tenetur vasallus.
2. F. 28. verb. adjuvet cum ad ejus defensionem. Vid. KOHL.
p. 2. n. 46 seqq. Ratione etiam personæ domini consideran-
dam est, quod bannitum seu proscriptum 2. F. 28. Ordn.
des Landfried. rubr. die Poen der Friedbrecher. CARPZ.
prax. crim. p. 3. qua. 140. GAIL. lib. 2. de pac. publ. item excom-
municatum. d. 2. Feud. 28. junct. c. pon. & ult. st. vasal-
lus adjuvare non teneatur. vid. KOHL. p. 2. n. 59. seqq.

§. XXXV. Hanc Operam verò vasallus domino præ-
stare tenetur contra omnes: per c. est & alia. 2. F. 7. Exci-
pitur a. I. Imperator, Rex, seu Princeps. 2. F. 7. §. in fine. quia
re-

regulariter subditi Majestati resistere nequeunt, sed potius injuriam illatam tolerare debent. GROTIUS. *in aureo lib. de Jur. Bell. & pac. l. 1. c. 4. n. 1. seqq.* II. Dominus antiquior. 2. F. 28. *in fin.* qualis non tantum est is, cui prius juramentum praestitum est, sed & ille, cujus vasallus jam ante est, qui nunc feudum accipit *c. Imperialis. §. satis bene. de prohib. feud. al. per Loth. 2. F. 52.* Adeo ut neque etiam per substitutum vasallus posteriorem contra priorem dominum adjuvare possit. *per d. 2. F. 28. c. fin. add. HUNNIUS. c. 13. p. 372. 310.* III. Excipitur patria vasalli. *arg. l. 35. π. de relig. & sumpt. fun. BORCH. c. 7. n. 49. SCHENCK. BARO. n. 4. de nov. form. fidel. RITTERSH. c. 1. quest. 24.* adeo ut si dominus vasalli sit proditor ipsius patriae, ipse accusari possit à vasallo. *Gloss. in c. 1. quae fuit prima causa. cum aliàs hoc facere nequeat. ut sup. docuimus.* IV. denique, excipitur ipsa persona vasalli, quia ordinata charitas à seipsa incipit. *arg. l. 6. C. de servitut. & in generali persona loquentis excipitur. l. 29. §. ult. π. de pign. & hypoth. l. 18. C. de solut. & l. 9. π. de pignor. & hypoth. & l. 9. π. de servitut. Gloss. ad d. c. fin. ibique BALD. & ALVAROTT. BORCH. c. 7. n. 41.* Unde etiam rectè dicitur: Vasallum non teneri vitam suam postponere vitae Domini. *Gloss. in §. si clientulas. de alien. feud. 1. F. 13. SPEC. de feud. §. quoniam. FRECC. de sub feud. lib. 2. autor. 4. KIRCHOVIUS. in thes. comm. opin. lit. V.*

§. XXXVI. Non autem hinc excipitur pater vel filius. 2. F. 28. *in fin.* & 2. F. 55. §. *in super.* Disertè enim consuetudinibus feudalibus cavetur, vasallum etiam contra patrem vel filium teneri adjuvare dominum suum. *per dd. text.* quod etsi durum sit, & rationi naturali contrarium videatur, servandum tamen esse, cum Lex consuetudinis ita scripta sit, dicit ZASIVS. *in epit. suà feud. p. 7. n. 28.* Verùm alii hoc ægrè concedunt, quapropter *d. text. cum CUJACIO*

C 1

lib.

lib. 4. feud. c. 31. corrigunt, ac verba illa. *Et patrem.* ab antiquo Codice abesse, ac proinde delenda monent. Alii autem cum BALDO *in c. 1. de nov. form. fidej.* & HOTTOMANNO, *ad d. c. domino.* variis modis distinguunt. Vid. Dn. LUVVELL. *Synops. feud. c. 14. p. m. 369.* VULTEJUS *lib. 1. c. 10. n. 43.* HENR. ARNISÆUS. *de jur. Majest. lib. 1. c. 5. & c.* Verum enim verò cum allegatus Textus. *2. F. 28. fin.* hoc expressè innuat, ab eò quidem haud facilè recedendum. JACOB. de BELLOV. *ad d. c. fin. ibiq.* BALDUS. *n. 1.* Sed tamen non ita crudè prout sonat, verum civiliter eum accipiendum esse credimus; de auxilio scil. præstando domino, non qui alium offendit, sed qui ipse offenditur, & quidem offenditur injustè à patre vel filio aut fratre vasalli. Neque hoc enim casu Reverentia quam filius debet Patri, vel amor quem Pater debet filio, hinc obstare potest, quò minùs datam fidem servet vasallus, ac Dominum adjuvet contra quosvis injustè aggredientes. Vid. VULTEJ. *lib. 1. de feud. c. 10. n. 43. fin.* Dn. STRUVE. *Syntag. feud. c. 12. aph. 8.* Modò tamen vasallus in hâc ipsâ defensione domini contra parentem, quantum fieri potest, amorem ac pietatem debitam observet: quod fieri optimè poterit, si tale auxilium contra parentem in propriâ personâ haud præstet, quoniam solvendo dimidium reddituum unius anni de feudo filius servitia contra patrem præstanda luere seque liberare potest. *2. F. 55. §. firmiter. add. KOHLIUS. p. 3. n. 5. seqq. & n. 25.* quod tamen singulare.

§. XXXVII. Regulariter enim auxilium domino vasallus in propriâ personâ præstare tenetur. *2. F. 23. in fin. & 2. F. 55. §. firmiter.* quia ipsius vasalli fides & industria electa esse censetur. *arg. c. in epistolâ. de form. fidel. §. est & alia. 2. F. 7.* atque sic consideranda nobis hinc venit Hostenditiarum tum materia, cum forma.

§. XXXVIII.

§.XXXVIII. Materia est Actus comitandi, seu actualis Itio cum domino in expeditionem; Procerum enim & Vasallorum Imperii omnis Ordinis officium, & servitium Imperatori debitum, vel primùm hoc erat, ut Regem Romanorum ab Electoribus creatum, & solenni ritu Romæ in Augustum consecrandum & coronandum, honoris & Majestatis ergò illuc comitarentur; de quâ profectioe multa in ipsis Feudorum libris mentio extat: quam Lotharius Imperator. *lib.2.Feud. tit.52. de prohib. feud. alien. per Lothar. felicissimam nostri numinis expeditionem,* & Fridericus d. *lib.2.feud. tit.56. Quæ sint Regalia. felicissimam regalis numinis expeditionem* vocant, imitatione Theodosii & Valentiniiani Impp. *in l.jubemus. 10.l.Neminem 2.C.de SS.Eccles.* Ut autem Cæsarem Principes & Proceres, pro nexu suo, quo Imperio tenentur, comitari debebant, majori aut minori numero & apparatu, pro principatum & feudorum suorum ratione; ita ipsi rursus clientes & beneficiarios suos in profectioem hanc comites & assecclas trahebant, simili proportione beneficiorum facultatumque habita: Atque hæc actualis Itio cum domino tam necessaria erat, ut quis, eâ neglectâ, feudum amitteret. Id quod nobis clarè ostendit *Constitut. Imp. Karoli III. dicti Crassi. de Exp. Rom. his verbis: Cuicunq; autem secundum hanc Legem eadem Expeditio imperetur, si ad Curiam Gallorum, hoc est, in campum qui vulgò Rungalle dicitur, Dominum suum non comitetur, & ibi cum militari apparatu non representetur, feudo (præter hos, qui cum gratiâ Dominorum suorum remanserunt) in conspectu nostro absq; spe recuperationis privetur.*

§. XXXIX. Forma hujus actualis Itionis in Expeditionem cum Domino, *in d. Constit. Karolinâ.* exprimitur per verba: *Halsbergas ducere: Quæ Vox diu multumque*
ex-

exercuit Clariss. Virum Dn. MARQU. FREHERUM. utpotè
quam nec legisse, vel audivisse, nec doctissimis amicorum
consultis discere potuisse scribit in suo erudito com-
mentario ad hanc *Constit. Karoli 2. dicti Crassi. de Exp.
Rom.* Donec tandem deprehenderit, *Halspergam*, priscè
& propriè esse thoracem vel loricam, sive ex laminis
compactam, sive ex annulis orbiculisq; contextam, quam
Franco-Galli adhuc *Haubert-Hauberge- & Haubergeon* ap-
pellant: Undè Vetus proverbium illorum: *De maille à
maille on fait le hubergeon.* Est autem Vox vetus Francica
Germanica, usu quidem desita, sed quæ in libro veterum
cantionum, *Heldenbuch.* inscripto, frequenter legitur.
part. 1. 2. & 3. Et ne ἔτιμον etiam nesciamus, sic dicta, quasi
munimentum Colli, quæ collum tegat (id enim est *ber-
gen.* quâ formâ Saxones dicunt, *se sind geborgen.* servati
sunt è periculo. Eâdem compositione, quâ galeam idem
ævum *Haubtach* dixit; quod tecti instar sit vertici. *Hals-
pergas* igitur tot ducere, tot est cataphractus & loricatus
ducere, in quibus splendor & robur totius agminis præ-
cipuum. *LIVIVS. lib. XXXVII. His tria millia peditum lorica-
torum (cataphractus ipsi appellant) adjunxit.* *Historia Mi-
scella. lib. XXXI. Usq; ad viginti scaphas remanserunt, ha-
bentes centenos loricatos ad has custodiendas. Et lib. 20.
Misit tria millia loricatorum ad circumdandum eum ne fu-
geret.* Hinc Feudum *Loricæ*, ap. *Sigebertum GEBLA-
CENSEM. An. 1560. de Expeditione Henrici Regis Anglorum.*
Quod militi assignatur eâ lege, ut ad Edictum præstò sit
in armis loricatus sive cataphractus. Quod Feudum
Hauberticum Fief de haubert, Franci & Normanni etiam-
num vocant, ut legimus *Consuetud. Normand. c. 85. Celuy
qui tient fief de haubert, doit deservir son fief par plèines
armes, par le cheval, par le haubert, par l'escu, par l'espée,
par le heaulme.* §. XL.

est: Ut ex communi Feudistarum Consensu & dicta *Constit. Imp. Friderici de prohib. feud. alien. 2. f. 55. c. firmiter* colligi licet: Mirè etenim in hóc variatum fuit, namque *in Imp. Karoli III. dicti Crassi Constit. de Exped. Rom. th. 6.* Totus fructus illius anni exposcitur: Et vetus quidam Auctor de Beneficiis c. 13. ita scribit; *Ibunt illuc & alii, omnes Imperialia beneficia habentes, quisq; cum domino suo, nisi talento decimo iter redimat, quod annuatim à Domino suo habuerat.* Cum quò maximè convenit Jus Feudale Saxonicum eundem in modum hanc ipsam quantitatem ita determinans: *Der Mann ist mit dem Herren zu ziehen schuldig/ oder muß die Farth lösen/ mit dem zehenden Pfund des Zinzes/ den er jährlichen von ihm hat. Sächsisch. LehnR. c. 4. conf. SCHNEIDVVIN. part. 5. de feud. n. 114.*

§. XLIII. Et hanc quoque in rem superiori ævo Vi- res totius Imperii æstimatæ, & certa quantitas cuilibet statui assignata fuit. Recessus Imperii *de An. 1521. §. auch haben uns Chur-Fürsten. & Reichs-Abschied zu Nürnberg. Ann. 1522. pr.* ita, ut Comitatu illo Romano ad 20000. peditum & 4000. equitum ad 6. Menses consti- tuto unicuique statuum Imperii juxta conditionem bo- norum suorum certus numerus peditum, & equitum, quem mittere, aut pro unoquoque equite 12 florenos & pro singulo pedite 4. flor. solvere teneretur, definitus fue- rit. Vid. LIMNÆI *Jus Publ. lib. 2. c. 4. & lib. 4. c. 7. junct. add. d.* ubi insimul schema quoddam istiusmodi unicui- que Statuum Ordini assignatæ quantitatis exhibet.

§. XLIV. Aded, ut nec Ecclesiarum filii, sive Ec- clesiæ ab hoc Expeditionis onere immunes fuerint, ex quò enim tempore Ecclesiæ bonis, latifundiis, prædiis, redditibus auctæ fuerant; ex eòdem etiam beneficiarios suos

suos sibi libellis precariis, feudis acquisiverunt; & milites, fideles, ministeriales advocatos suos habuerunt: Undè pro hâc ipsa regiâ Expeditione peragendâ certum numerum militum, id est, nobilium vasallorum sibi assignatum sustentare necesse habebant; ut præter historias ex §. V. dictæ Constit. Karolina de Exp. Rom. & aliis Impp. Constitutionibus notum est: 2. F. 52. & 2. F. 55. §. firmiter. junct. l. 2. C. de quib. muner. & l. 10. 11. C. de SS. Eccles. quas egregiè, ut omnia, explicat Magnificus Dn. D. STRAUCH. Antecessor in hâc Inclytâ Salanâ primarius, Doct̃or & Patronus meus eterno mentis cultu piè prosequendus in MSS. commentariò ad has Cod. LL.

§. XLV. Quinimò nec Regiæ domus, Expeditionis tempore ab Angariis & parangariis excusantur. l. 21. C. de cursu publico. Causa enim hæc summè est necessaria, ideoque Nemo ab eâ excusatur. l. un. C. ut nemini. lic. in empt.

§. XLVI. Finis etiam Hostenditiarum hoc requirit, isque duplex. Unus, splendor & Majestas tanti Exercitus, utpotè qui 20000. peditum, & 4000. equitum constabat, quorumq; non minima pars Loricatorum erat, in quibus singularis splendor & Majestas deprehendebatur: Haud sanè immeritò; Imperatoriam enim Majestatem in tam arduo Imperii negotio pro sumendâ scil. & obtinenda Coronâ Romanâ omninò armis armatam atque decoratam esse decet, ac proin omnium & singulorum qui feuda Imperii tenent, primum officium esse debet, ut Imperatorem Romam ad petendam Coronam profecturum cum istiusmodi splendido militari apparatu comitentur; quemadmodum aliàs etiam vasalli tenentur de servitio præstando in honorem domini splendidioris apparatus causâ, in Ehrenfâllen. ut testatur KOHL. de serv.

feud. p. 4. n. 99. alter, periculorum & insidiarum in quas isto in Itinere Imp. incidere possunt, aversio. Variis etenim gravissimisq; periculis & insidiis plurimos Imp. tum temporis obnoxios fuisse; exempla Lotharii III. & Friderici I. nobis clarè ostendunt; quapropter ab hoc auxilio Imperatori Expeditionis tempore præstando Nemo immunis erit, quia de Salute Principis agitur: *Omnis igitur Vasallus, qui indictâ publicâ Expeditione vocatus à Domino suo, in eadem Expeditione spacio competenti temerè venire superfederit; vel alium pro se Domino acceptabilem mittere contemserit, vel dimidium redditus feudi unius anni domino non subministraverit feudum quod ab Episcopo vel alio Domino habuit, amittat; & dominus feudi in usus suos illud redigendi modis omnibus habeat facultatem. dictâ Constit. Friderici de prohibet. feud. alien. expressè cavetur. 2. F. 55. §. firmiter.*

§ XLVII. Feudum E amittit, quomodo autem id fiat, non satis liquet. *Judicio Curie privatur*, ut Guntherus innuit: *condemnatur*: ait Otto Frisingensis; quæ verborum discrepantia congruam nobis excutiendæ illius vexatissimæ inter Feudistas Controversiæ Occasionem & ansam præbet. Quando nimirum in Vasallum fertur Sententia Condemnatoria. **Wenn Er des Lehns verlustig erkant wird.** 1. F. 21. & 22. §. 2. An scilicet hæc Condemnatoria Sententia, sit privatoria, an saltem declaratoria, (differunt enim invicem, quòd illa ex nunc operetur in futurum, hæc autem in præteritum. Illa deiciat, hæc cecidisse declaret Vasallum) sive, an feudo demùm per Sententiam privetur an verò ipso jure propter feloniam id amittat Vasallus, & solùm insequatur Sententia, quâ declaretur ipsum quippe à Domino convictum culpæ, feudo privatum esse, vel etiam ut clarius dicam, an dominium utile ipso jure ad Dominum ob commis-

missam feloniam revertatur, an verò per Sententiam Vasallo adimatur demum utile Dominium. Quod postremum his innixi rationibus liberè asserimus. I. Quod nullibi in jure feudali dicatur, ipso jure dominium utile ob feloniam ad dominum reverti. II. Quod concedatur domino. *l. F. 21* condictio causâ datâ, causâ nō secutâ, quâ actione personali quis petit sibi restitni rem cujus dominium est apud alterum. *d. t. de condict. caus. dat. caus. non secutâ. add. l. ult. π. usufr. quemadmodum caveat.* III. Quod conveniat hæc feudi ex ingratitude repetitio cum revocatione donationis. *2. F. 24 §. 2.* quæ ob ingritudinem commissam non ipso jure fit, sed per actionem & sententiam *l. fin. C. de revoc. donat.* IV. Quod nec perduellium bona ipso jure publicentur, sed usque dum damnati fuerint, dominia rerum suarum retineant *l. 15. qui & à quibus. man. lib. non fiant.* Conf. ANTON. MATTHÆI. *d. tract. lib. 48. tit. 2. c. 3.* Neque etiam V. ex aliis delictis quis ante patiatur pœnam, quàm per sententiam condemnatus fuerit. MARTIN. BONACIN. *tract. moral. de Contract. disp. 3. quest. 8.* Privatoria igitur hæc est Sententia, non autem declaratoria saltem, sive quod idem est, dominio utili per Sententiam demum, & non ante, privatur Vasallus. Vid. *Ampliss. Dn. D. STRUVE. S. F. cap. 15. de amiss. feud. th. XI. comm.* ROSENTHAL. *c. 10. conclus. 41.* CLARUS. *in §. feudum. quest. 62.* RITTERSHUS. *part. feud. lib. 2. c. 6. quest. 15.*

§. XLVIII. Atque hæc Feudi privatio pœna est Vasalli, quando scilicet hanc militarem Operam Domino nec ipse nec per substitutum præstare vult, aut etiam dimidio redditus annui Eandem redimere detrectat; E contra verò præstitæ hujus operæ tantus est favor, ut etiam feudum aliquibus eapropter adimi nequeat; Constat enim, omne id quod Vasalli de suis feudis in Valvasinos (quos vocant)

gratuitò conferunt, feudi jus ac vim non habere, sed precarii simplicis instar esse & absque illorum culpà à dante ad lubitum revocari posse. *1. F. 16. de F. dat. minim. valvas Nisi (quæ exceptio hunc ad locum pertinet.)* hi Valvasini suos illos seniores in hâc Expeditione & exercitu Romano comitati sint. *1. Feud. tit. 1. fin. & tit. 7. de natura feud.*

§. XLIX. Origo autem hujus Expeditionis Romanæ (*Römerzugs*) inde à Carolo M. deducitur : cum enim Carolus M. Rex Francorum & Longobardorum, eligeretur ac constitueretur Imperator Romanus, atque à Pontifice ipsis feriis natalitiis An. c. l. ccc. preciosissimâ coronâ coronaretur. quâ de re Vid. HENN. ARNISÆUS. *de translatione Imperii.* & Dn. CONRINGIUS. *de Germ. Imp. Rom. §. 7. & seqq.* Ritus quoque ille solennis Coronationis in seqq. Romanis Imp. est observatus, indeq; factum, ut Vasalli Regni horumque subvasalli creatum à Germanis Regem, atque ita simul ab ipsis electum Regem & Imperatorem Romanum tenerentur ad suscipiendam Imperii Romani Coronam, & solennem Consecrationem Romam comitari ; quâ de re extat Vetus Constitutio Imp. Caroli III. dicti Crassi, quam edidit & commentario illustravit Marq. FREHERUS, eamque exhibet GOLDAST. *in Constit. Imper. vol. 1. p. 28.* LEHMANN, *Chron. Spir. Lib. 2. c. 42. in fin.*

§. L. Quæ Constitutio , An sit genuina? magna adhuc inter magni nominis Viros dubitatio est. Clarissimus equidem JCTUS FREHERUS. *in comm. suo ad d. Constit.* Eam pro genuina habet, atque dictum Imp. Karolum III. Ejus verum Auctorem esse contendit, eò quod Nomen Luitvardi, dicti Regis Cancellarii, Constitutioni huic Carolinæ sit subscriptum ; Cùm illud nec in Magni. nec
Calvi

Calvi actis reperiatur sed in hujus Karoli III. diplomatis exprimatur; ac proin quia hoc Luitvardi Nomen in hâc de quâ loquimur, Constitutione reperitur, non sine ratione existimat FREHERUS, hunc Eum ipsum esse Luitvardum qui sub Karolo Crasso vixerat. Verum enim vero hâc Assertio non admodum firmo stat talo; quia facilè fit, ut plures diverso tempore ac loco idem Nomen habeant; nihil enim certi hic demonstrari potest. Vid. *ὁ πᾶν* Magn. Dn. JOH. HENR. BÖCLERUS. *Argentor. Acad. Historiar. Prof. inclytus*, *Doct̃or olim meus exoptatissimus summag̃, Animi Reverentiâ submissè & observanter atatem colendus ac suspiciendus in Notitiâ S. R. Imp. MSS. cap. 2. de Exped. Rom.* Ceterum & Chronologia discrepat, quod ipse etiam FREHERUS fatetur, asserens, quod hoc ipso anno DCCXXC. Imp. Carolus M. conventum Ordinum celebraverit Wormatiæ non verò Crassus; cum tamen Karolo M. hâc Constitutio nullo modo adscribi possit. Lapsus E. esse inquit, Scriptorum in numeris eumque non insolitum; & rescribendum necessario *DCCC. XXCI. vel seq. ann.* Quod ut levius, non tamen omnem adimit scrupulum, præsertim cum plura in ipsâ etiam Constitutione occurrant, quæ Amplissimis Viris BÖCLERO & CONRINGIO dictæ Constitutionis Authorem suspectum reddant; Cujusmodi est illud statim ab initio: *Rex Romanorum*, quo titulo certè nemo tùm temporis audiit, nisi jam Imperator coronatus V. iterum Dn. CONRINGIUS *in tr. de Orig. Jur. Germ. c. 17.* Principum quoque Secularium & Ecclesiasticorum voces illis temporibus fuere inusitata. Neque etiam reperire licet vel leve indicium Conventus jam tùm instituti in Italiâ ad Curiam Gallorum, sive Rungallium cujus hic ut rei usitata fit mentio. Ac denique nec stilus conformis est illi ævo nec feudi Vox ejus est temporis, unde WELSERUS ipse fatetur in Epistola MSS. ad FREHERUM. Quo-

11670

niam aliquando subdubitare visus es, an feudorum nomen in vetustis tabulis ante Fridericos extaret, duo nunc apographa mitto quæ illum scrupulum hæcenus eximant. Carolinam tamen antiquitatem Constitutionis à Te edita non attingunt.

§. LI. Quid ergò hac de re sit statuendū, nondum satis liquet, nisi, quod cum Magnif. Dn. D. CONRINGIO asserere velimus, hanc Constitutionem fictam esse, idque fortè Seculo XII. in regulam Expeditionum Romanarum, quæ tùm temporis illis penè Legibus fuere instituta, ceu patet ex historiâ Friderici primi Cæsaris, tum ap. OTTON. FRISINGENSEM, cùm in GUNTHERI Ligurino. Ita enim Otto Lib. 2. c. 12. *Inde castra movens.* (scil. Fridericus I. Imp.) *in campo Roncalia super padum, non longè à placentia, mense Novembri resedit. Est enim Consuetudinis Regum Francorum quæ & Teutonicorum, ut quotiescunq; ad sumendam Romani Imperii Coronam, militem ad transalpiandum coegerint, in prædicto campo mansionem faciant. Ibi ligno in altum porrecto scutum suspenditur, universorumq; equitum agmen feuda habentium ad excubias proximâ nocte principi faciendas, per Curia præconem exposcitur: quod secl̄antes, qui in ejus comitatu fuerant, singuli singulos beneficiatos suos per præcones exposcunt. At sequenti die quicumq; nocturnis vigiliis defuisse deprehensus fuerat demò ad præsentiam Regis, aliorumq; principum vel Virorum Illustrium evocatur, sicq; omnes omnium beneficiati, qui sine bonâ Voluntate Dominorum suorum domi remanserunt, in feudis condemnantur: Hunc morem Principe secuto, non solum Laicorum feuda, sed & quorundam Episcoporum, i. e. Hartovici Bremensis, & Ulrici Halberstatensis regalia personis tantùm, quia nec personis, sed Ecclesiis perpetualiter à Principibus tradita sunt, adjudicata fuere.*

§. LII.

§. LII. Licet autem hæc Expeditio Romana diu multumque duraverit, atque etiam hodiè Electi Impp. soleant in Capitulatione Electoribus promittere se operam duros, quò Coronâ quoque Imperatoriâ coronentur: Aliquot tamen novissimi Imperatores illam Coronationem, utpotè Imperio gravem ac superfluum omiserunt. Unde non immerito quæritur, an jure hoc facere potuerint; sive, quod idem est, An Imperator teneatur Romam petendæ Coronæ causa Expeditionem facere? Quod cum Juris Publici Scriptores diversimodè inter se disputarint, ansam id nobis dedit Eorum hæc de re Opiniones pro virili paululùm referre atque excutere.

§. LIII. Celebris equidem Arnisæus (*de subjectione & exemptione Clericorum cap. 7. ubi de translatione Imperii Romani agit n. 29. p. 190.*) sunt, ait, qui negant Imperatorem ullo modo ad petendam Coronam cogi posse; quia id nullâ Lege statutum, vel consuetudine inductum fuit. I. Legè quod attinet, planum est, Imperatoriâ non dari, sed potius contrarium decretum esse à Ludovico Bavaro; & si aliqua esset, non valeret, cum ne juramentum quidem valeat, quod dignitatem Imperatoris diminuit. (*c. intellecto de jurejur.*) Si verò Lex pontificia producat, eam constat non obligare, nisi quatenus approbetur, cum jurisdictiones sint distinctæ. Sed nec ulla produci potest, quia *Clementina Romani. de jurejur. c. venerabilem. de electione. can. in Nomine Domini. distinct. 23.* Imperatorem non adstringunt ad petendam Coronam, sed Pontificis jus esse contendunt, ungere, consecrare, nominare, approbare. Imperatorem electum, si eò petitum veniat. II. Quod ad Consuetudinem attinet. licet d. *Clementina Romani*, producat exemplum Alberti & Henrici, qui Consecrationem à papâ petierint, tamen quod per favorem,

E aut

aut ex certâ causa fecerunt aliis non debet creare præjudicium *c. quod ob gratiam. de R. I. in 6. cum concord.* In Actibus enim Voluntariis, & meræ facultatis, nulla præscriptio vel cõsuetudo induci potest. *per l. viam. π . de via publ.* III. Præterea cùm satis clarum sit, Actum creandi Imperatoris absolvi in solâ Electione, patet supervenientem Coronationem, nihil aliud esse quàm solennitatem. Atqui Imperator ab iis, quæ solennitatis sunt, Legibus absolvitur (*ut Dd. interpretantur. L. Princeps. π . de LL. l. digna Vox. C. eod. l. ex imperfectâ. 3. C. de Testam.*) Adeoque cum duplex sit Solennitas; Levis, quæ substantiam non immutat. *l. π . de Exerc. act.* Et gravis, constat illam à quõvis, hanc verò à solo principe omitti posse, urgenti evidenti necessitate. *l. et si nihil. 183. π . de R. I. l. 85. fin. l. 90. de in integr. restitut.* Unde etiam in hac ipsâ Solennitate multa immutata reperire licet. Hucusque Arnisæus.

§. LIV. Jam verò ad Ejusd. argumenta respondebimus. I. enim contra Eum faciunt omnes Capitulationum Articuli Illi, quibus Electus in Imperatorem se obligat ad Coronam Imperialem petendam & requirendam. Cogi E. qui hoc promisit, potest, si spontè promissa adimplere nolit. Lex enim Contractûs servari debet, & quod prius ante promissionem voluntarium erat, post eam necessarium factum est. Cogi inquam potest, sed non à Pontifice, ut nonnullis visum, verùm ab Electoribus, quibus promissio facta & Actio competit, ipsaque Executio ab Imperio fieri potest, non verò ab alio.

§. LV. Et hi dicti Capitulationum Articuli contrariantur quoque Arumæi Sententiæ. *discurs. 2. ad A. B. th. 20. p. 109.* asserentis; Hanc Pontificiam Coronationem planè non esse necessariam, quia nullibi Eadem præcipiatur, neque etiam verbulo quidem in A. B. ejus fiat mentio. Verùm

rùm enim verò, quam facillè is refutari posset, nisi Ipse paulò post (*th. 21. p. 224.*) sui immemor aliud innuere videretur. Clarum namque ac certum est, in A B. non solum ex verborum consequentiâ, sed etiam expressè Coronæ Imperialis fieri mentionem. (*in exord. circ. fin. c. 2. §. 5. imprimis autem c. 26. §. 4.* qui Textus probè notandus. Aliumque dici *Regem Romanorum*, alium *Imperatorem*. (*d. c. 2. §. 7.*) quod & phrasis, *Rex Romanorum in Imperatorem promovendus*, notat. (*c. 1. pr. c. 18. pr.*) vel *in Cesarem promovendus* (*d. c. 1. c. 18. 19. 21. c. 2. pr. §. 2. 3. c. 7. §. 1. c. 20. pr.* vel *Rex Romanorum, futurus Imperator. c. 28. §. 5.* Et licet etiam in Aur. Bullâ mentio nulla fiat, cujus sit hanc Coronâ Romanam Regi imponere, aliunde tamen satis notum est, hoc Pontificii esse muneris. Non enim ad propositum Caroli IV. faciebat, hoc ibi exprimere, non magis, quam quis Coronam Mediolanensem (*cujus meminit d. c. 26. c. 4.*) Romanorum Regi conferre debeat; Bulla namque potissimum de Electorum Jure, Officio, ac privilegiis agit, non de aliorum. Atque hæc contra Arumæum sufficiant: quapropter revertamur ad reliqua Arnisæi argumenta.

§. LVI. Ludovici Bavari Decretum quod attinet, illud certè nos non ferit, non enim decernit, Imperatorem, si Electoribus promiserit Coronam Imperialem à Pontifice requirere, non teneri promissis stare; Sed hoc decidit, falsum esse, quod dicitur, Imperialem Dignitatem & Potestatem à Papâ esse, Electumque Imperatorem non esse verum Imperatorem nec Regem, nisi prius per Papam, sive Sedem Apostolicam, confirmetur, approbetur, & coronetur: Statuit autem quod is, qui eligitur in Imperatorem sive Regem, ab Electoribus Imperii concorditer vel majori parte Eorundem, statim ex solâ Electione sit Rex verus, & Imperator Romanorum censendus

duſ & nominandus, Eidemque ab omnibus Imperii ſub-
jectis obediri debeat; ac adminiſtrandi jura Imperii, &
cætera faciendi, quæ ad Imperatorem verum pertinent,
plenariam habeat poteſtatem, nec Papæ, ſive Sedis Apo-
ſtolicæ, vel alicujus alterius approbatione, confirmatio-
ne, authoritate indigeat, vel conſenſu (*ut ipſa Decreti
verba ſonant.* ap. GOLDAST. *inter Conſtit. Imp. p. 99.*) Et ut
brevibus dicam, quod res eſt; Conſtitutio Ludovici re-
jicit effectum, quem alii Coronationi, quæ à Pontifice fit,
attribuunt, Coronationem autem ipſam fieri non prohi-
bet. Poſito etiam, non tamen conſeſſo, Coronam illam
prohibitâ fuiſſe à Ludovico, vel ullo veterum Imp. alio,
ejus ſanè prohibitionis viſ hodiè ceſſaret, poſtquam Imp.
jurat, ſe omni diligentia Eam expediturū. Abrogare enim
LL. & novas ferre; prohibere, quod antea conſeſſum;
concedere, quod antea prohibitum; novum inauditum
in Imperio non eſt, nec ab ipſâ Juſtitiâ alienum.

§. LVII. Verùm aliud hic diverticulum quærit AR-
NISÆUS & putat, Coronam illam diminuere Dignitatem
Imp. Sed certè injurius eſt in ipſos SERENISS. Electores,
quaſi illi immemores officii & juramenti ſui contra di-
gnitatem Imperatoris & Imperii agant, & quidem ex
præreſi ac præmeditatione. Cùm tamen Corona illa,
dignitatem Imp. non magis diminuatur, quàm corona Re-
galis, utraq; Dignitatis adeptæ publicum teſtimonium,
dignitatem honore ac reverentiâ coronans. Et, niſi Caro-
li V. Teſtimonium, ac publicas Imperii Tabulas rejicere
volumus, credendum eſt, Coronam illam pro fine agno-
ſcere Laudem divinam, Imperii honorem & emolumentum,
ita enim diſertè exprimitur: *Gott zu förderſt zu
Lob, Dem H. Reich zu Ehr. und Wohlfarth. R. A.
zu*

zu Worms. An. 1521. §. und alswir. Denique ne putemus, Electores Ecclesiasticos Pontifici hâc in parte nimium favere, perpendi debet, Electores Seculares, qui Pontificiâ Religioni haud addicti sunt, jam olim tempore Maximiliani II. Capitulationis articulo primo, & continuato hucusque more, expressè declarasse, se in negociis, quæ Pontificiam Authoritatem, Dignitatem & emolumentum tantum spectant, à cæteris Electoribus dissentire, nec velle Imp. ad ea obligare. Quod cum non in genere, sed specialiter & nominatim factum sit, nec tamen ad Coronationem Imperatoriam ab illis repetitum vel extensum, conjectu facillimum est, quid de eâ senserint, sentiantque.

§. LVIII. Jus Canonicum quod attinet, nolumus hîc illud examinare, An scil. Imperatorem adstringat ad petendam Coronam, nec ne? Satis enim notum est, illud omnem aquam in molendinum Papæ derivare, & totum ferè in eo occupatum esse, quo mundo persuadeat, à Papâ Reges & Principes descendere.

§. LIX. Ceterum quod concernit Arnisæi argumentum de actibus meræ facultatis, incongruum hîc esse videtur. Licet enim hæc Coronatio aliquando meræ facultatis fuerit, quod equidem ipsi concedimus, atque etiam ipsius Caroli M. exemplo clarè demonstramus. Cùm enim Carolo M. non petenti, sed à Pontifice spontè Corona Imperialis imposita fuit, tamen Carolus eam suscipiendo minimè Successores obligare nec potuit, nec voluit, eam in posterum ut illi peterent vel susciperent à Pontifice. Sed Filium Ludovicum Successorem in Imperio sibi assumens ac declarans, non Romam Coronandum misit; verum Author ipsi fuit, ut publicâ Solennitate Aquisgrani Coronam altari impositam propriis ele-

varet manibus, sibi que ipsimet imponeret. Quod factum exponit FAUCHET. *en la fleur de la maison de Charlemagne, qui est de la continuation des antiquités françoises, au second volume livr. 2. chap. 16. fol. 167. b.*) ubi addit: *Icy faut noter, que Charlemagne declarant son fils Empereur n' attend point le Consentiment du Pape, & des Romains, ni qu' autre que son fils touche à la Couronne Imperiale, pour la mettre sur son chef, non pas mêmes des Eveques; chose que ie n' estime avoir été faite par le vieil Empereur sans mystere, & pour montrer, qui ne tenoit L' Empire que de Dieu seul, puis qui l' envoie son fils la prendre sur L' autel, comme de la main de Dieu.* Idem FAUCHET. *(d. vol. 2. livr. 3. chap. 2. p. 186.)* refert; Quod Papa Stephanus fecerit Romanos jurare fidelitatem Imperatori Ludovico absenti, & nondum ab ullo Papâ coronato. *Signum mehercule.* Ipsum quoque Papam Romanosque falsos esse, Imperatori etiam citra Coronationem Romanam dominium Urbis & Imperii competere. Verum enim verò licet hæc Coronatio aliquando mera facultatis fuerit, certum tamen est, Capitulationes hanc meram facultatem non admittere; unde nec ab exemplis Eorum, qui Coronam hanc vel susceperunt, vel neglexerunt, argumentandum erit; Sed à Constitutione Imperii.

§. LX. Coronationem Solennitatem esse, equidem non infitemur, Sed Jus Civile Imperatorem ab hæc Solennitate absolvere posse, expressè negamus; nisi dicere velimus, LL. atq; Constituta, ubi à jure illo antiquo divertunt, nullius esse momenti, vel Statû Imperii nostri ab antiqua Romanorû formâ informari, aut (*quod tamen longè à nobis absit,*) Germanos esse mancipia alienæ libidinis. Et posito etiam, Legem Imperii solennib9 juris Imperatoré Romanum

num

num olim solvisse, (*l. 3. C. de Testam.*) exinde tamen nihil evinci potest. Constat enim ex Capitulationibus Imperatorem nostrum Solennitati Coronationis Imperatoriae à Lege Imperii esse alligatum. Ergò quæ olim potestas Romanis fuit, suum Imperatorem Legibus solvere, Eadem etiam hodiè Germanis est, Imperatorem suum ligare vel solvere. Quod enim hodiè Imperator noster nonnullis LL. solutus, nonnullis ligatus est non à Romanorum illo jure derivatur, sed à Jure Germanorum, qui Imperatorem sibi eligunt, & Ei potestatem talem concedunt, qualem volunt. Itaque si Imperator noster, solutum se hâc vel illâ Lege asseverat, frustrâ ad jus antiquum Romanum provocabit contra Germanos, nisi in illis capitibus, in quibus illud approbarunt, & ita suum effecerunt. Diximus autem *limitate* Imperatorem ab hâc solennitate *de Jure Civili* absolvi non posse; potest tamen ab Electoribus ab Eadem absolvi, utpote quorum solùm est, ab iis quæ in Capitulatione Iphis promisit, Eundem absolvere ac liberare.

§. LXI. Denique multa quoque in hâc solennitate esse immutata docet urgetque Arnisæus, sed nostra inde non convellitur Sententia; non enim sequitur: Aliqua in hâc vel illa solennitate sunt immutata. E. & ipsa Solennitas mutari, totaque negligi potest. Quandoquidem etiam (*quod notari velim*) postquam in Capitulationem electi Imperatoris semel relatum, coronam Imperatoriam expetendam & suscipiendam, nihil in hoc à Caroli V. ætate usque ad hanc nostram, mutatum reperire liceat. Quod enim de materiâ trium Coronarum adducitur, fomentum certè est, quælibet enim Coronarum harum statim ab initio aurea fuit, & aurea etiam permansit, neque insuper vel in Ordine vel materiâ quicquam immutatum fuit.

§. LXII.

§. LXII. Examinatis itaque cum Arnifæi, tum Aru-
mæi Sententiis, quæ nostra hæc de re sit Opinio, necesse
est, ut innuamus. Concludimus Ergò ex relatis atque de-
cernimus cum Limnæo *Jur. Publ. 2. 4. 107.* Imperatorem
hanc Coronationem Imperialem vi Capitulationis ab E-
lectoribus ipsi præscriptæ omittere nullo modo posse;
Sed potius omnem debere adhibere diligentiam, ut Co-
ronam Imperialem consequatur: *Zum besten bestleis-
gen / die Kayserliche Cron zu empfangen. (per Artic.
XXX. Capit. Caroli V.)* Nisi, ut supra monuimus, Electorum
Consensu ac Voluntate id fiat: In Eorum enim & non
Pontificis potestate situm est: An velint Imperatorem
ab hoc requisitionis Coronæ Imperialis onere absolvere,
& quod sibi promissum remittere. *arg. l. si unus. 27. §. pa-
ctum. 2. π. de Pactis.*

§. LXIII. Quid autem dicemus de illis, qui in Capi-
tulationem quidem jurarunt, Coronam tamen Imperia-
lem consecuti non sunt? Sanè, si Eam studiosè ambive-
runt, & per illos non stetit quo minus Eandem assecuti
fuerint, jure excusatos Eos habemus. Varia namq; hîc
nonnunquam se se offerunt Obstacula & impedimenta
tum ex parte Pontificum, cum Impp. atque aliquando vel
vera sunt, vel ficta.

§. LXIV. Ex parte Pontificum deprehendere licet,
quòd, quamvis olim ii cum erat res angusta domi, Impp.
ad suscipiendam Coronam vel Ipsi invitarint, vel veni-
entes amicabiliter susceperint, postmodum verò auctâ
illorum potentiâ, præsentiam Impp. canè pejus & angue
averfati sunt, quoniam Syria viginti quatuor millium
militum (hoc enim numero Imperatoris Exercitus con-
stare debet) oderunt, & cum illis cæteri omnes qui ma-
læ fidei possessores rerum Imperii in Italia sunt.

§. LXV.

§. LXV. Ex parte verò Impp. tam generalès, quàm
speciales eæque vel probæ, vel reprobæ perquam multæ,
Rationes allegari possent, quod hanc Coronationem vel
insuper habuerint, vel planè ad Eandem non pervene-
rint, aut ut mitius loquar, pervenire haud potuerint, ex-
clusi nonnunquam vel ipsâ Temporum injuriâ, vel belli-
cis ac aliis negociis impediti; sive denique variis incom-
modis & periculis in isto Itinere forsan sustinendis deter-
riti. Id quod nobis ostendunt quam plurima plurimorum
Impp. Exempla. Nimirum: Ludovici IV. & Conradi I.
(*de quibus vid. Lud. Molina. de just. & iur. disp. 24. vers. cæ-
terum.*) Henrici I. cogn. Aucupis. (*v. Abb. Urssberg. & Cu-
spin. in Ejus Vitâ.*) Conradi Suevi Cæsaris. (*v. Beuttherus
in addit. hist. Limn. c. 13. n. 20.*) imprimis autem Rudolphi
ac Maximiliani exempla hic omnem rem facere viden-
tur. Nam Rudolphus I. cum Principes Germaniæ Eum
in Cæsarem elegerunt, Eundem insimul obligarunt, ut
intra annum in Italiam diadematis causa se profecturum
profiteretur, totis quibus imperavit annis, semper novas
Occupationes publicè causatus, nunquam Italiam ingre-
di voluit, ab Amicis interim rogatus, quamobrem ab Ita-
liâ deterreretur, non dissimulanter respondit, quod Cæ-
sarum in Italiam vestigia læta, magnifica, plenaque Bonæ
fidei videret, ex Italia verò referentia & foras versa, tri-
stia, misera, luctuosa. V. Matenes. (*tom. 3. hist. Eccles. lib.
13. n. 200.*) Conf. CUSPINIAN. *in vitâ Rudolphi. p. 303. seqq.*
Maximil. I. quod attinet, Majestatem Imperii Iphis Ordini-
bus inesse, ideoque hâc Coronâ Imperatorem haud indi-
gere, dicere solitum fuisse tradit equidem BODINUS *de Re-
publicâ. lib. 1. c. 9. p. 191.* Verùm enim verò si Ipsi Maximilia-
no fidem non denegamus, res clara est, Eum à Rege Gal-
liæ fuisse impeditum, quò minus hanc Coronam accipe-
ret

F

ret

ret, ita enim legimus: In seiner Verantwortung uff die Klag des Königs in Franckr. An. 1507. ap. GOLDAST in Politischen Reichshändlen. p. 276. Er seye von dem König in Frankreich verhindert worden / damit Er die Kaiserliche Crone nicht empfangen mögen. Et hoc quoque Hartmannus Maurus affirmat (in descriptione Coronationis Caroli V.) Eandem neglexisse Ferdinandum I. Maximilianum II. Rudolphum II. & Matthiam tradit REINKING. de regim. secul. lib. 1. class 3. c. 8. n. 20. quod sanè duriusculum aliquo modo videtur. Scimus equidem Illos, juxtaque Ferdinandos II. & III. Coronâ Romanâ non fuisse coronatos, sed Eam illos neglexisse, quàm tamen assumere Capitulatione promiserant, salvâ Ipsorum reverentia affirmari vix potest. Fortassis Pontifex Eam illis aliâ intentione & cum Onere dare voluit, quam Illi accipere, & quod subire Majestas Imperii non permittit; vel etiam variis & citra Ipsorum culpam incidentibus negociis impediti Eandem omiserunt, ut suprâ ostendimus.

§. LXVI. Aut denique in Eadem petendâ diutius cunctati sunt, dubii forsitan: An Operæ & Expensarum precium hâc Coronâ consequantur? Certè non sine Ratione. Nam si dicendum quod res est, deprehendere licet, Nomen & Ipsam Coronam si exceperis, parùm, aut nihil amplius ad Coronatum transire. Olim equidem nondum satis callida Vetustas à Pontifice aliquando sibi persuaderi passa est Electione Regem Romanorum fieri, Coronatione Romanum Imperatorem, cujus rei hinc inde varia sunt testimonia, atq; etiam in Ipsâ Caroli IV. A. B. cap. 2. §. 6. cap. 26. §. 4. Verùm enim verò satis constat, omnem Coronationem esse saltem accidens, nec de essentiâ Imperatoris, eamque adhiberi, non ut aliquid novi juris Electo conferat, sed ut ille publicè ac solenniter pro tali declaratur,

retur, quod verò Solâ Electione fiat Imperator, patet ex
A. B. tit. 2. §. 5. ibi: peractâ statim Electione. Ipsam autem Co-
ronam Imperatoribus Amuleti instar esse, ac contra quos-
vis morbos ac tragicos casus, Legatus aliquis Pontificius
in Coronatione Friderici Regis Romanorum An. 1451. iti-
dem Nobis persuadere conatus est, inquiens: *Ex Germa-
nis Caesaribus qui per manus primi Pastoris inuncti Romæ
coronatiq; sunt, nullum comperimus violentâ morte periisse,
uti ex Italis & Græcis Imp. quàm plurimi.* Sed hæc verita-
ti contrariari, mors Ottonis II qui telo sauciatus decessit,
Ottonis III. qui veneno necatus. Friderici II. qui itidem
veneno absumptus, aliorumque tragica exempla demon-
strant. Cum itaque præter Nomen & Coronam ipsam ni-
hil amplius Imp. hæc Coronatione consequantur, mi-
rum non est, quod Eandem non ita studiosè ambive-
rint.

§. LXVII. Hinc sanè fit, quod, nisi diversi diversarum
Capitulationum articuli, qui hanc ipsam Coronationem
fieri debere præcipiunt; non quidem ob præceptum ac
finem à pontifice positum, sed propter monitum Electo-
rum, & finem jam olim credulitate receptum, obstarent,
quàm plurimæ, eaque gravissimæ haud deessent rationes,
quibus hanc Coronam omittendam esse suadere posse-
mus; una est Absentia Cæsaris, quæ non rarò, dum Iter
in Italiam vel Romam versus suscepit, aliis occasionem
præbuit, motus in Germaniâ suscitare. Altera est, Iter in-
tutum, Locusque Cæsaribus sæpius exitialis. quod Imp.
Arnulphi, OTTONIS II. & III. HENRICI IV. HENRICI VII. hor-
rendis exemplis ex Mutii *chron. Germ. lib. 12. & 14.* ostendi
posset, nisi silentio hæc talia involvere consultius foret.
Tertia autem causa sunt duræ minusque decoræ condi-
tiones, quæ coronandis nonnunquam præscriptæ fue-
runt,

runt, quales sunt, ut ab acceptis insignibus statim Italiã discederent. Quod certè nil aliud est, quàm Principem Romanum, publicæ Libertatis Authorem Libertate privare. V. KYRIANDER. *Aug. Trevir. annual. part. 14. p. 110.* Quarta Ratio esse videtur Pontiff. præsumpta ac falsa Opinio, dum sibi persuadent hanc Coronationem argumentum & notam esse suæ in Impp. Superioritatis ac potentia, quoniam Nomen Imperatoris & Augusti hâc Coronatione iis conferant, quod licet sæpissimè refutatum, consultius tamen esset, omnem hîc Eis jactandi vanitatem adimere. Quinta Ratio seu Causa videntur magnæ Impensæ ad hanc Coronationem necessaria, quanta enim dona Ecclesiæ Romanæ, Præfecto Urbis, cæterisque Romanis Officialibus Coronandi dare & elargiri debuerint vel quasi coacti sint, brevibus dici non potest. Videatur E. hâc de re prolixè Otto Frisingensis *chron. l. 7. c. 33. Onuphrii. Panvini Tract. de Comitibus Imperii.* Quanta denique pecuniæ Summa fuerit impensa in stipendia militum, sex mensibus continuanda ordinariè in quatuor millia Equitum & viginti millia peditum. *R. Abscheid zu Wormbs. An. 1521. §. auch haben uns Churfürsten R. A. zu Nürnberg. An. 1522. in fin. pr. p. 171.* nemini, nisi planè Rerum gestarum ignaro ignotum esse potest.

§. LXVIII. Verùm enim verò licet hæc Coronatio objam allegatas Rationes omitti posset, atque aliquando lex variis causis & impedimentis per aliquot Novissimos Impp. etiam omissa fuerit; ideoque rarior usus hujus Expeditionis Romanæ hodiernum sit, Nomen tamen retinetur, etsi res ferè ad alium usum pro necessitate Imperii transfertur. Unde fit, quod Sumptus, qui ad bellum Turcis inferendum à Statibus Imperii conferuntur, nonnunquam ad quantitatem Expeditionis Romanæ, nach Anschlag

schlag des Römerzugs computentur. R. A. de An. 1544. §. und damit nun. & R. A. zu Regenspurg. An. 1576. §. Dieweil aber unsern Königreichen. 2c. ibi. auff den einfachen Römerzug. nach eines jeden gewöhnlichen Anschlag. it R. A. zu Augspurg. An. 1582. §. Wann dem H. Reich. 2c. ibi. auff den einfachen Römerzug/ nach eines jeden gebührlichen Anschlag/ zur beharrlichen Defensiv Hülffe. 2c. it R. A. de An. 1594. §. Wie wohl nun Chur Fürsten. 2c. ibi: Zu Abwendung des Türckischen Friedenbrechers einer freywilligen mitleidentlichen Hülffleistung sich entschlossen/ und auff den einfachen Römerzug/ it R. A. de An. 1598. §. So ist doch von Ihnen. R. A. de An. 1603. §. nichts destoweniger. & passim: Quandoque etiam simplices sunt Sumptus, nach dem Einfachen Römerzug. ut jam dictum: quandoque verò duplicati: nonnunquam enim pro dimidio solvuntur. R. A. de An. 1542. §. und wiewohl Chur Fürsten. 2c. ibi: nemlich den halben Anschlag des Römerzugs. R. A. zu Erffurth. An. 1567. §. wann wir nun in unsere Kayf. Proposition. &c. Item ad extruenda & munienda fortalitia: R. A. zu Speyr. An. 1570. §. erstlich.

§. LXIX. Hic Ergo collectandi Modus, nempe, secundum Censum Expeditionis Romanæ, (nach Anschlag des Römerzugs.) licet per aliquot Secula in instituentis Imperii Collectis ac Contributionibus à Statibus Imperii diligenter fuerit observatus; postmodum tamen & imprimis hodiè nonnulli Imperii Ordines Eum alicujus iniquitatis arguunt, forsan ob nimiam Ejus inæqualitatem, quia temporum illorum quibus institutus atque insimul observatus fuit hic modus, & nostrorum, tam discrepans est Status, tantaque diversitas, ut iis inter se invicem collatis, longè alia, quam olim bonorum facultatumve

hodiè sit Conditio. Atque hinc est, quod plurimi Statuum Ordines, Matriculæ ad Expeditionis Romanæ Censum directæ Correctionem & reductionem in omnibus fermè ac singulis Imperii Comitibus Universalibus tantoperè expetunt.

§. LXX. Unde Alterum illum Collectandi Modum qui fit per Censuram Communis Denarii (vulgò nach Anschlag des gemeinen Pfennings.) longè aptiorem & magis æquiorum plurimi status existimant, eò potissimum, quod secundum Ejus Collectionem Nemo ultra vires ac facultates suas gravetur, sed quisque pro rerum suarum modulo æstimetur: Id quod multis etiam nobis ostendit *Vir de Republicâ nostrâ Rom. Germanicâ optimè meritus* Dn. Tobias Delhaffen von Schölltenbach. in *Templo pacis. Orat. IV. & V. p. m. 158. & 200.* quarum prior summam necessitatem & Utilitatem decantatæ Correctionis Matriculæ ad d. Censum Exped. Rom. directæ abundè demonstrat, simulque media quibus facilè ad hanc Correctionem perveniri posset, egregia exhibet. Posteriori verò Oratione firmiter concludit Communem Denarium, (Sepositâ hâc Matriculæ Correctione, quod tamen fieri haud debet,) non solum magis æquiorum, sed etiam multò opimiorum & fertiliorem altero fore.

§. LXXI. Verum enim verò neque de hâc inter omnes ac singulos Imperii Ordines adhuc dum satis convenit; tam discrepans enim ac diversum Statuū hâc in re est studium, ut in unum redigi vix ac ne vix quidem possit; Cujus rei Exemplum nobis exhibet SPEIDELIUS in *Notissimis suis Observationibus voc. Gemeiner Pfennig.* ubi ex Actis & Protocolis Imperii diversa diversorum Imperii Ordinum Vota diligenter annotavit atque studiosè collegit, quorum aliqua saltem ex d. *Observationibus,*

bus, (utpotè qua in paucorum manibus sunt) in medium proferre, nec supervacaneum neq; inutile fore existimo.

§. LXXII. Cùm enim, (inquit SPEIDELIUS) diversis temporum vicibus, An. sc. 1598. 1603. & 1641. Hæc Quæstio in publicis Comitiiis proponeretur: An nimirum, indicta tum temporis Contributio secundum Censum Expeditionis Romanæ, an verò juxta Censum Communis Denarii præstanda esset? semper contrariis votis pugnatum fuit: id quod subjecta exempla ostendunt.

§. LXXIII. Ex parte enim DOMUS AUSTRIACÆ ET SALISBURGENSIS, Earumque Adhærentium, quorum magnus erat numerus, pro Censu Communis Denarii Vota tum temporis fuere lata. I. Eò quod Communis Denarius longè sit antiquior Censu Expeditionis Romanæ, quoniã & Imperatoris Friderici tempore post occupatam Constantinopolim ac Orientalis Imperii everisionem in usu fuerit, ac Imperator Maximilianus I. An. 1495. & 1512. Eundem usurpaverit: Et licet etiam Imp. Carolus V. censu Expeditionis Romanæ nonnunquam usus fuerit, id tamen ex occasione saltem factum, quoniam Status in Recessu Imperii An. 1521. Wormatiæ habito, Eundem concesserint ad Coronationem Romanam non verò in alium finem: Adeò, ut, licet tum temporis pro hæc Coronatione impetranda non usurpatus, verùm in aliam Imperii urgentem necessitudinem versus; tamen postea sequentibus annis An. 1642. Communis Denarius denuò introductus fuerit. II. Quod Communis Denarius vigore Propositionis Imperatoriæ æquissimum ac justissimum collectandi sit medium, quò Aurea Æquitas conservari posset; quoniam Nemo hic ultra suas vires ac facultates, vel etiam Unus præ altero aggravetur, verùm æquabilis proportio inter unumquemque ritè observetur: Quare nullum dubium quin

quin istiusmodi necessaria Collecta certior, promptior, atque etiam uberior sit futura; cum hâc ratione Statuum querelis de moderandâ & minuendâ Taxâ nullus amplius locus relinqueretur. III Quod Communis Denarius multas impediret controversias ac difficultates, quæ aliàs in Censu Expeditionis Romanæ exoriri solent; nimirum: Quoad Subditorum sub Collectationem; & Status Eximendos ac Exemptos. Vel inter ipsos etiam Status, dum aliqui Collectam personis, alii verò rebus imponendam esse censent; aut denique inter Status Ecclesiasticos & Seculares, quorum Illi nonnunquam ob bona diversis in locis sita, ab utroque Magistratu æstimantur; quod tamen iniquum est.

§.LXXIV. Ex parte verò BAVARI Ejusque Adhærentium pro Censu Expeditionis Romanæ hæc proferebantur argumenta. I. Censum Expeditionis Romanæ ab *An. 1544.* per sequentia etiam tempora semper à Statibus fuisse usurpatum; Communem verò Denarium per longum temporis spacium planè non observatum, aut si vel maxime observatus fuerit. *An. scil. 1495. 1512. 1531. 1542. & 1544.* Eundem tamen optato effectu semper fuisse destitutum, pecuniamve ad propositum finem non collocatam, certo certius esse. II. Subditis grave fore, si præter Ordinarium Canonem, etiam Communem Denarium persolvere tenerentur; Et Censum Expeditionis Romanæ æquè proficuum fore ac communem Denarium. III. Principes ac Status Imperii haud concessuros esse, quod sua suorumque bona ac facultates ita taxentur & publicentur, ut in Censu Communis Denarii fieri assolet; *Grave namque esse vilitatem detegi paupertatis, & divitias exponere invidia:* Certa quoque inter nonnullos Principes & Eorum subditos dari Compactata, ideoque Communem Dena-

Denarium absque confusione & discordiis usurpari haud posse; denique Statibus permissum semper esse in Recensibus Imperii Sub-Collectationem subditorum in istiusmodi auxiliis publicis instituere; & Principes alias satis sollicitos esse, quo se ex bonis Cameralibus apte sustentare queant, cum certe quotidianae expensae in dies crescant, reditus vero Camerales magis magisque decrescant: Quare jam plures ante annos in Imperio nostro hunc Collectandi modum, nempe secundum Commune Denarium, fuisse sepositum, è contra vero Matriculam Imperii ad Censum Expeditionis Romanae directam non solum ad Coronationem Romanam verum etiam ad quavis alia toti Imperio Romano-Germanico imminetia pericula & mala vel avertenda vel minuenda, usurpata fuisse, testari Imperii Protocolla V. SPEIDELIUS. *d. Observat. Confer. AUCTOR. des Discursß von dem tezigem Reichs Tag, circa finem.*

§. LXXV. Has igitur & similes egregias gravesque pro hoc & illo Collectandi Modo in publicis Comitibus à diversis Statuum Ordinibus in medium allatas rationes in suo equidè valore relinquimus nec unam præ alteram arripimus, verum utrasque pro virili in utramque partem in Cathedra defendendas suscipimus; quoniam alias etiam hi duo Collectandi Modi, nempe secundum Censum Expeditionis Romanae (*nach Anschlag des Römerzugs*) & juxta Censum Communis Denarii, (*nach Anschlag des gemeinẽ Pfennings*) in Imperio nostro Romano-Germanico, licet diversis temporum vicibus, consensu Statuum & subsecuto usu, utriusque recepti & comprobati sunt; indeque etiam pari necessitatis, utilitatis, & honestatis precio, si privatis affectibus incorrupti fuerint subalternis usibus, pro temporum & Reipublicae Statu aestimandi veniunt. Quare hic gradum sistimus, & studia nostra Benivolo Lectori porro commendamus.

G

Quum

Quam tam propitiam Themidem Charites-
que faventes
VILLINGERE, COLIS, Te super astra vehent:
Sic tibi propitias Themidem, Charitesque, Ca-
menasque

Opto porro, nihil carmina majus habent.

Benivolentiae causa adscripsit

STRAUCHIUS, Præses.

Celuy qui d'un bon Coeur de la vertu s'ap-
proche

Pour mille obstacles n'a Ses desseins detournés
Ses pas même ne sont d'aucuns objets bornés
Mais toujours il aspire a sa solide roche

Par ta dispure on Voit combien elle t'est
proche

& combien tu cheris Ses sentiers fortunés
C'est cete Reyne ausly qui les Esprits bien nés
Exempte pour iamais de blâme et de reproche

Tu montre bien icy que la louïable ardeur
qui t'anime n'est point éteinte en la grandeur
du penible trauail qui conduit a la gloire
ausly l'heureus Scauvoir de ton docte traitté
Merite que bientôt l'equitable bonté
De nos Musés te place au temple de memoire

*Hisce paucis clarissimo Domino Autori amico
suo nulli secundo properante calamo sed sin-
cero affectu gratulari voluit*

Ludouicus Gauvain, Serenissimi Ducis

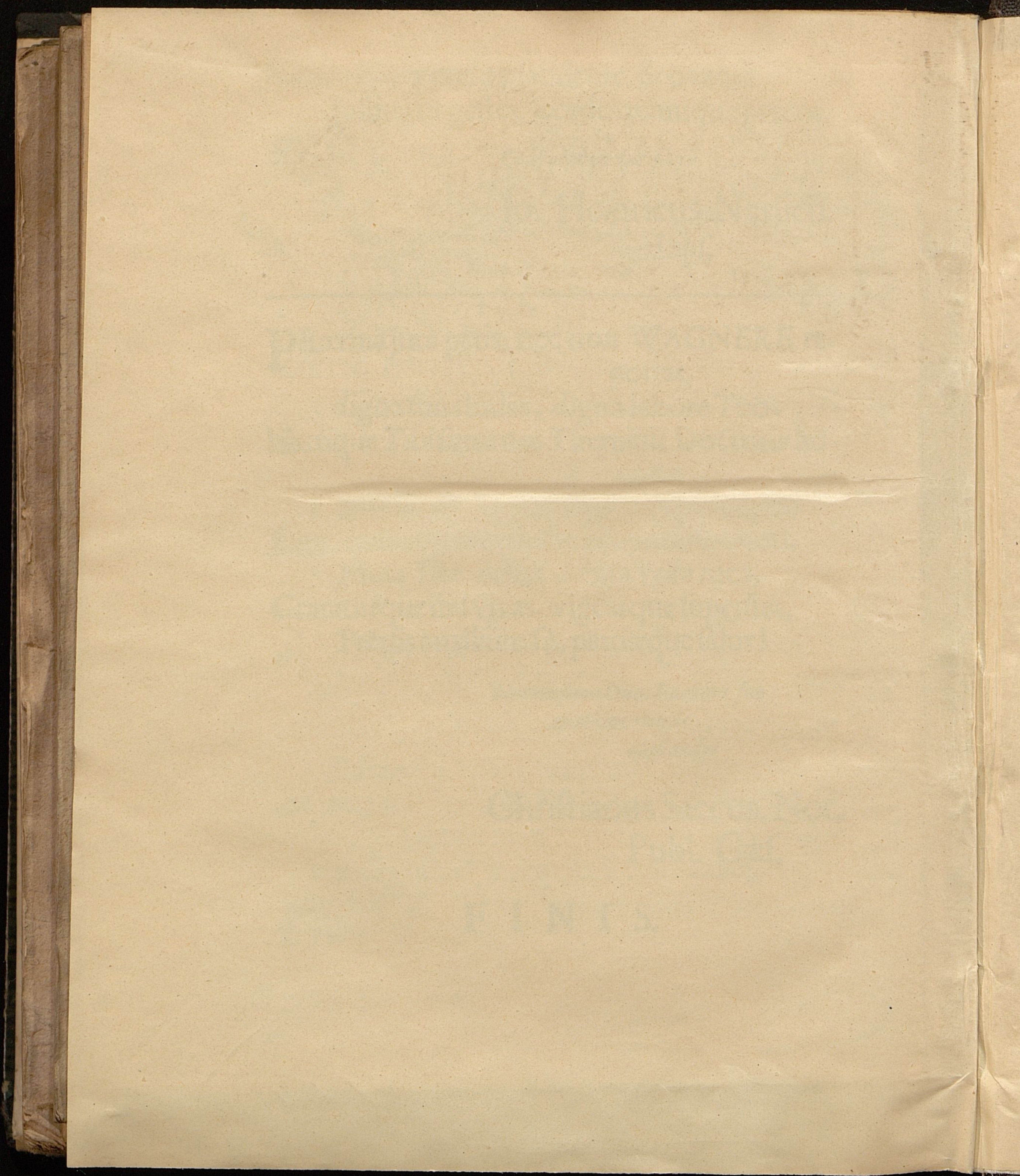
BERNHARDI Saxo Jenensis Secretarius.

¶ (o) ¶

2984
P 486

Jena, Diss., 1671 Si-2

ULB Halle

3

005 360 692

VD 17

B.I.G.

Farbkarte #13

12

1671,44

XII

27

O. D. B. U.

DISSERTATIO JURIDICA,

DE

HOSTENDITIIS,

QUAM

Consensu Incluti Jctorum Ordinis

In Celeberrimâ ad Salam Academia

PRÆSIDE

see

DN. JOHANNES STRAUCHIO,

Magni Nominis Jcto. Serenissimorum

Saxoniae Ducum, nec non Celsissimi Principis DN. FER-

DINANDI ALBERTI, Ducis BRUNSWICENSIS ET LÜNEBURGENSIS. &c. Con-

siliario Eminentissimo, Codicis. Novellarum, itemque Juris Publici

& Feudalis P.P. famigeratissimo, Facultatis Juridicae Seniore Veneran-

do, Ejusque ut & supremi Ducum Saxoniae Judicii & Scabinatus

Affessore gravissimo, ac p. t. DECANO splendidissimo.

DN. DOCTORE & PATRONO SUO

singulariter devenerando & suspiciendo.

Ad diem Maji. A. cl. l. c. LXXI.

Publicae Eruditorum Disquisitioni submitendo defensum ibi

JOHANNES REGULUS VILLINGERUS,

ULMENSIS. AUCTOR.

JENAE, CHARACTERE WERTHERIANO.

